

MEDYCINA DYDAKTYKA WYCHOWANIE

ISSN 0137-6543

ROK XLI

WARSZAWSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY

NR 3/2009

Zespół redakcyjny:

Prof. dr hab. Stefan Kruś – redaktor honorowy
Dr hab. Izabela Strużycka – redaktor naczelny
Dr Dariusz Kawecki – z-ca redaktora naczelnego
Mgr Karolina Gwarek – sekretarz redakcji

Rada Programowa i Naukowa:

Prof. dr hab. **Marek Krawczyk** – Rektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, prof. dr hab. **Sławomir Majewski** – Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą, dr hab. **Sławomir Nazarewski** – Prorektor ds. Klinicznych, Inwestycji i Współpracy z Regionem, prof. dr hab. **Anna Kamińska** – Prorektor ds. Kadr, prof. dr hab. **Marek Kulus** – Prorektor ds. Dydaktyczno-Wychowawczych, prof. dr hab. **Mirosław Wielgoś** – Dziekan I Wydziału Lekarskiego, prof. dr hab. **Renata Górską** – Prodziekan ds. Oddziału Stomatologicznego, prof. dr hab. **Jerzy A. Polański** – Dziekan II Wydziału Lekarskiego, dr hab. **Kazimierz Szopiński** – Prodziekan ds. Oddziału Nauczania w Języku Angielskim, prof. dr hab. **Marek Naruszewicz** – Dziekan Wydziału Farmaceutycznego, prof. nadzw. dr hab. **Zdzisław Wójcik** – Dziekan Wydziału Nauki o Zdrowiu, prof. dr hab. **Zbigniew Gaciong** – Dziekan Centrum Kształcenia Podyplomowego.

Wydawca:

Warszawski Uniwersytet Medyczny,
Senacka Komisja ds. Informacji Naukowej i Wydawnictw

Adres redakcji:

ul. Żwirki i Wigury 61, 02-091 Warszawa
tel. 022 57 20 615
e-mail: mdw@wum.edu.pl
<http://mdw.wum.edu.pl>

Zdjęcia:

Dział Fotomedyczny WUM
Prawa autorskie zastrzeżone. Żadna część publikacji nie może być powielana bez zgody Wydawcy. Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych, zastrzega sobie prawo redagowania i skracania tekstów.

Skład i druk:

Oficyna Wydawnicza WUM
tel. 022 57 20 327, fax 022 57 20 328
e-mail: oficynawydawnicza@wum.edu.pl
<http://www.oficynawydawnicza.wum.edu.pl>
Nakład: 500 egzemplarzy

CZASOPISMO JEST PUNKTOWANE W SYSTEMIE INDEX COPERNICUS

Spis treści

Z ŻYCIA WARSZAWSKIEGO UNIWERSYTETU MEDYCZNEGO

Redakcja „MDW”
Sesja historyczno-naukowa poświęcona
Profesorowi Stefanowi Wesołowskiemu.....2
Karolina Gwarek
Uroczystość nadania imienia
prof. Ireneusza Roszkowskiego sali wykładowej
w Szpitalu Ks. Anny Mazowieckiej4

Redakcja „MDW”
Światowi eksperci ds. HPV w stolicy8
Karolina Gwarek
Warszawskie Dni Nauki o Zdrowiu8
Ewa Leciejewicz-Ziemecka, Jan Pachecka
Konferencja „Farmakopea Europejska
w nowym wydaniu Farmakopei Polskiej”9
Karolina Gwarek
Sesje doktorantów I i II Wydziału Lekarskiego11
Dorota Maciejewska
III Sesja Studium Doktoranckiego
przy Wydziale Farmaceutycznym12
Elwira Zielińska
Z Senatu WUM.....13

PRO MEMORIA

Redakcja „MDW”
Wspomnienie o Profesorze Zbigniewie Relidze....16

NAUKA

*Maria Kłoda, Katarzyna Domosławska,
Janina Grzegorzewska, Dariusz Białoszewski,
Małgorzata Kaca-Oryńska*
Współczesne metody prowadzenia ćwiczeń
w środowisku wodnym18
Nominacje Profesorskie:
prof. dr hab. Krzysztof Zieniewicz20
Terminy obron prac doktorskich.....22

DYDAKTYKA

Patrycja Klimek-Wierzbicka
Państwowa Komisja Akredytacyjna w służbie
jakości kształcenia wyższego w Polsce.....23

KOMUNIKATY

Dzień Otwarty na WUM.....30
Rektorzy odwiedzili naszą Uczelnię.....30
Otwarcie Ośrodka Implantów Ślimakowych.....31
Webkioski31
Movies & Medicine32
Warsztaty „Moda na sukces”32

Sesja historyczno-naukowa poświęcona Profesorowi Stefanowi Wesołowskiemu

W marcu naszą Uczelnię odwiedził wyjątkowy Gość – prof. dr hab. Stefan Wesołowski, nestor polskiej urologii, który w ubiegłym roku skończył sto lat. Pan Profesor, tryskający humorem i pełen energii, uczestniczył w sesji historyczno-naukowej, która była poświęcona jego bogatej biografii i wielu osiągnięciom w nauce polskiej.

Profesor Stefan Wesołowski podczas sesji na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym

Spotkanie, zorganizowane przez Stowarzyszenie Wychowanków Warszawskiej Medycyny i Farmacji we współpracy z Towarzystwem Lekarskim Warszawskim, miało wzruszający i niemal rodzinny charakter. Gość Honorowy – prof. Stefan Wesołowski – przybył na sesję razem z członkami rodziny, a na Sali znalazło się liczne grono jego przyjaciół i wychowanków, reprezentujących głównie Klinikę Urologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

Sesję rozpoczął prof. Mieczysław Szostek, który nie krył wzruszenia z powodu wizyty wyjątkowego Gościa, a zarazem swego nauczyciela:

– Panie Profesorze, chciałbym w imieniu nas wszystkich i władz Uczelni wyrazić radość, że możemy dziś odbyć tę sesję w Pana

obecności. To spotkanie poświęcamy warszawskiej urologii, a jest ona, jak nietrudno się domyślić, właściwie związana z historią, życiem i działalnością Pana Profesora.

W imieniu władz Uczelni wyrazy wdzięczności złożył Nestorowi prof. Sławomir Nazarewski – Prorektor ds. Inwestycji i Współpracy z Regionem.

– Spotykamy się dziś w Sali Senatu, aby uhonorować Profesora Stefana Wesołowskiego. Takie spotkania są wyrazem hołdu, jaki my, członkowie Społeczności Akademickiej, składamy naszym wielkim nauczycielom i wychowawcom, z których wiedzy i mądrości czerpiemy do dziś. Pana autorytet i niepodważalne zasługi dla rozwoju *Almae Matris* są tak ogromne, że żadne słowa nie wyrażą szacunku, jakim Społeczność Uczelni darzy Pana Profesora.

Prorektor Nazarewski złożył również na ręce Profesora Stefana Wesołowskiego list od Jego Magnificencji Rektora, następnie zaś przytoczył najważniejsze fakty z biografii Jubilata.

– Prof. Stefan Wesołowski to lekarz i naukowiec należący do elitarnego grona tych, którzy w wielkim stopniu wpłynęli na rozwój polskiej medycyny. Jest niewątpliwym współtwórcą polskiej szkoły urologii, osobą przez dziesięciolecie związaną z naszą Uczelnią.

Ukończył Wydział Lekarski w 1933 roku. Jako student organizował szopkę medyczną, która zbierała fundusze na utworzenie Domu Medyków. Od września 1954 roku kierował Kliniką Uro-

logii. Pod jego kierownictwem stała się jednym z najważniejszych ośrodków urologicznych w kraju. To w niej kształciła się wybitna kadra naukowa, to tam przeprowadzano nowatorskie operacje z tej dziedziny. Dzięki jego determinacji powstał gmach Kliniki Urologicznej w Szpitalu Dzieciątka Jezus, który zapewnił chorym właściwe warunki leczenia.

Pan Profesor jest autorem ponad 550 publikacji medycznych, współautorem podręczników dla lekarzy, w tym wydanej w 1960 r. dwutomowej *Urologii dla lekarzy* i opublikowanej 20 lat później monografii *Urazy moczowodów*. Jest promotorem blisko 30 przewodów doktorskich i kilku habilitacji, recenzentem kilkunastu rozpraw doktorskich i habilitacyjnych, oraz recenzentem w postępowaniu o nadanie tytułu profesora nadzwyczajnego i zwyczajnego.

Prof. Stefan Wesołowski to znakomity ambasador polskiej nauki na forum międzynarodowym. W publikacjach na jego temat można znaleźć opinię, że nie było takiej konferencji, sympozjum czy zjazdu urologicznego, który odbyłby się bez jego udziału. Jak powiedział kiedyś prof. Jan Nielubowicz, Rektor naszej Uczelni – „Pan Profesor nie był chyba tylko na Antarktydzie”.

Jest członkiem prestiżowych stowarzyszeń medycznych i członkiem-założycielem Polskiego Towarzystwa Urologicznego. Przez 23 lata był specjalistą krajowym w dziedzinie urologii. Całym swoim życiem, pasją, zaan-

gażowaniem pokazuje, że zawód lekarza to powołanie, misja dla innych. Dzięki ludziom takim jak Pan Profesor do zawodu garną się kolejne, młode pokolenia.

Szerzej na temat dokonań Profesora Wesołowskiego wypowiedzieli się również zaproszeni prelegenci – dr Janusz Judycki przedstawił jego sylwetkę jako chirurga i urologa, prof. Andrzej Borkowski, Kierownik Kliniki Urologicznej WUM – jako wybitnego nauczyciela wielu pokoleń lekarzy, a dr Andrzej Kidawa podkreślił zasługi prof. Wesołowskiego jako współtwórcy Polskiego Towarzystwa Urologicznego. W referatach pojawiło się wiele anegdot i osobistych wspomnień, jednak po ich wysłuchaniu Profesor Wesołowski, jak zawsze tryskający humorem, powiedział:

– Dużo dziś mówicie o tym Profesorze Wesołowskim, a ja

W spotkaniu uczestniczyli członkowie rodziny, przyjaciele i wychowankowie Profesora Stefana Wesołowskiego

nadal nie wiem, kto to jest, ten „dziwny facet”...

Na zakończenie spotkania nie zabrakło ciepłych słów i życzeń

osobiście skierowanych do Pana Profesora przez uczestników sesji, a także wspólnych fotografii.

Redakcja „MDW”

Wielce Szanowni Koleżanki i Koledzy, Absolwenci Akademii Medycznej w Warszawie i Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego!

**W roku 2009 mija 200 lat nauczania medycyny i farmacji w Warszawie.
Jest to więc czas Jubileuszu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.
Z okazji tej rocznicy 21 listopada br. organizowany jest**

ZJAZD ABSOLWENTÓW

**Zainteresowanych tym spotkaniem
w imieniu Władz Uczelni oraz Stowarzyszenia Wychowanków
serdecznie zapraszamy!**

Potwierdzeniem uczestnictwa w zjeździe jest wpłata w terminie do 15 kwietnia 2009 roku kwoty 200 zł, na konto Stowarzyszenia Wychowanków Warszawskiej Medycyny i Farmacji – Bank PKO BP, nr rachunku: 42 1020 1055 0000 9702 0015 8238 oraz listowne lub mailowe powiadomienie organizatorów. Powiadomienie to powinno zawierać: imię, nazwisko, rok ukończenia studiów, dokładny adres i nr telefonu lub e-mail. Ze względu na ograniczoną liczbę miejsc rejestracja zgłoszeń będzie dokonywana w kolejności, w jakiej napłyną.

Adres do korespondencji:

Mieczysław Szostek
Klinika Chirurgii Ogólnej i Chorób Klatki Piersiowej
Warszawski Uniwersytet Medyczny
Warszawa 02-097, ul. Banacha 1a,
tel.: (22) 599 25 64, fax: (22) 599 15 64,
e-mail: mieczyslaw.szostek@wum.edu.pl

Medicus Magnus

W setną rocznicę urodzin Profesora Ireneusza Roszkowskiego jego imię nadano sali wykładowej w warszawskim Szpitalu im. Ks. Anny Mazowieckiej, w którym przepracował ponad 20 lat. W uroczystości uczestniczyli przedstawiciele władz naszej Uczelni, a także współpracownicy i krewni Profesora, którzy podzielili się osobistymi wspomnieniami o tej niezwykłej postaci.

Profesor Ireneusz Roszkowski jest uznawany za współtwórcę nowoczesnej polskiej ginekologii i położnictwa, prekursora medycyny perinatalnej. Wielu wychowanków i pracowników naszej Uczelni miało szczęście poznać go osobiście. Może właśnie dlatego uroczystość nadania jego imienia sali wykładowej w Szpitalu „na Karowej” odbyła się w niezupełnie oficjalnej, ale bardzo ciepłej atmosferze.

prof. Marek Krawczyk, Rektor naszej Uczelni.

– Mam kilka powodów, aby być tu dzisiaj razem z Państwem – powiedział. – Po pierwsze, prof. Roszkowski, który stworzył „warszawską szkołę ginekologiczną”, na trwałe zapisał się w annałach naszej akademickiej historii. Po drugie, sam uczyłem się od niego, bo w czasach, kiedy studiowałem, kierował tą kliniką, a jeden z pierwszych staży podyplomo-

wykładów, tylko... rodzić dzieci” – pamiętam to do dzisiaj.

W dalszej części spotkania Arcybiskup Diecezji Warszawsko-Praskiej Henryk Hoser poświęcił salę wykładową im. Ireneusza Roszkowskiego oraz popiersie i tablicę pamiątkową jemu dedykowane. Następnie pracownicy, przyjaciele i krewni Profesora przedstawili jego sylwetkę w różnych kontekstach, poczynając od działalności naukowej i zawodowej, aż po życie prywatne.

Ireneusz Roszkowski urodził się 24 marca 1909 roku. Ukończył Wydział Lekarski Uniwersytetu Warszawskiego. Po studiach pracował w Szpitalu św. Zofii, a następnie w Szpitalu Przemienienia Pańskiego – początkowo na oddziale ginekologiczno-położniczym, a od roku 1942 do 1944 – na oddziale chirurgii u doc. Tadeusza Butkiewicza. Były to lata wyjątkowej pracy i ciągłych operacji – nieustannego „ostrego dyżuru”. Zabiegi przeprowadzano często z narażeniem życia, w tajemnicy przed władzami niemieckimi leczono bowiem rannych żołnierzy AK.

W latach 1944-1946 Ireneusz Roszkowski pracował w Klinice Położniczo-Ginekologicznej u prof. Adama Czyżewicza, potem zaś przeniósł się do Gdańska, gdzie był adiunktem, a następnie docentem w Klinice Położniczo-Ginekologicznej pod kierunkiem prof. Henryka Gromadzkiego. Tutaj obronił pracę doktorską *Obraz morfologiczny krwi w zakażeniach połogowych i jego znaczenie dla określenia ciężkości schorzenia i rokowania* (1946 r.) i uzyskał habilitację (w 1947 r.) na podsta-

Popiersie i tablicę pamiątkową, dedykowane prof. Ireneuszowi Roszkowskiemu, poświęcił abp Henryk Hoser

Gości przywitał prof. Krzysztof Czajkowski, reprezentujący II Klinikę Ginekologiczno-Położniczą, której długoletnim kierownikiem był Profesor Roszkowski.

– Choć nie miałem nigdy okazji osobistego spotkania Pana Profesora, przez wiele lat, gdziekolwiek powiedziałem, że pracuję na Karowej, zawsze słyszałem – „To tam, gdzie szefem był Roszkowski, to bardzo dobry ośrodek”.

Wspomnieniami o bohaterze uroczystości podzielił się również

wych odbywałem właśnie tutaj. Po trzecie, przez wiele lat byliśmy sąsiadami – w II Klinice Chirurgicznej na przeciwnym brzegu Wisły konsultowaliśmy pacjentki z kliniki Pana Profesora.

Rektor przytoczył również zabawną anegdotę ze swoich lat studenckich: – Profesor Roszkowski miał pewną cechę, która dziś może wydawać się nieco kontrowersyjna... Otóż, gdy wygłaszał wykłady, zwracał się do naszych koleżanek: „Nie powinnyście teraz słuchać

wie pracy *Tarczyca w mechanizmie jajczkowania*. Profesorem nadzwyczajnym został w 1953 r., a zwyczajnym – w roku 1976.

W latach 1951-55 był kierownikiem Kliniki Położnictwa i Ginekologii AM w Poznaniu. Od roku 1955, przez 24 lata pełnił funkcję kierownika II Kliniki Położnictwa i Ginekologii warszawskiej AM.

W Szpitalu „na Karowej” stworzył jedną z najnowocześniejszych klinik ginekologicznych w Polsce, która stała się wzorem dla innych placówek tego typu. Tutaj po raz pierwszy w kraju zastosowano m.in. próżnościąg położniczy, polikardiograf, aparat USG do badań ginekologicznych i położniczych pacjentek. Profesor Roszkowski zainicjował także powstanie „szkół matek” (późniejszych „szkół rodzenia”) i wprowadzenie systemu „rooming-in” (matka razem z dzieckiem w oddziale położniczym). Przyczynił się do powstania licznych pracowni, takich jak Pracownia Embriologii Doświadczalnej czy Seksuologii Doświadczalnej, które były unikalnymi jednostkami nawet na skalę światową. Ponadto, jako znakomity chirurg, dokonał wielu modyfikacji metod operacyjnych w obrębie narządu rodowego.

Profesor Roszkowski był cennym nauczycielem – wykształcił i wychował liczną grupę lekarzy, naukowców i nauczycieli akademickich oraz grono wysoko wykwalifikowanych położnych. Przyczynił się do powstania Sekcji Położnych przy Polskim Towarzystwie Ginekologicznym, dowartościowując ten zawód w opinii środowiska medycznego. W roku 1995 jego imieniem nazwano słynną Warszawską Szkołę Położnych.

Był autorem 330 prac naukowych i redaktorem wielu podręczników. W dydaktyce dużą wagę przykładał do metod audiowizualnych. Stworzył kilkadziesiąt filmów, za które otrzymywał na-

grody na festiwalach filmów naukowych w Turynie i Sao Paulo.

Profesor Roszkowski dwukrotnie pełnił funkcję specjalisty krajowego w zakresie położnictwa i ginekologii, a wielokrotnie – specjalisty wojewódzkiego w tej dziedzinie. Piastował również urząd Dziekana (1958-1960) i Prodziekana (1960-1962) Wydziału Lekarskiego naszej Uczelni.

Córka prof. Roszkowskiego – Elżbieta Roszkowska-Carton De Wiart

Był członkiem licznych towarzystw naukowych polskich i zagranicznych oraz laureatem nagród w kraju i na świecie. Najbardziej cenił sobie otrzymany w 1991 roku Złoty Medal Polskiej Akademii Medycyny „Medicus Magnus”, za wybitne zasługi dla rozwoju i humanizacji nauk medycznych. Na rewersie tego odznaczenia napisano: „Medal jest symbolem wdzięczności dla tych, którzy tworzą nieprzemijające wartości, dla tych, którzy znaleźli miejsce w historii oraz w ludzkich sercach i umysłach”.

Wspomnienia o wybitnych lekarzach koncentrują się głównie na ich drodze zawodowej i naukowej przysłaniają niekiedy prawdę o nich jako ludziach z krwi i kości. Organizatorzy spotkania poświęconego Ireneuszowi Roszkow-

skiemu uniknęli tego, zapraszając na uroczystość córkę Profesora Elżbietę Roszkowską-Carton De Wiart. Opowiedziała ona o jego życiu prywatnym – pracowitym i pełnym pasji, choć podporządkowanym całkowicie medycynie.

– Od wczesnego dzieciństwa wiedzieliśmy, że mamy wyjątkowego tatę, który właściwie bez reszty poświęcił się swemu zawodowi i największej pasji życiowej, największej miłości – medycynie. Nasze życie także było jej poddane – rytm dnia, przebieg świąt i wakacji. Bardzo często Wigilia była opóźniona albo wręcz przerwana, bo coś działo się w klinice i musiał tam pojechać. Wtedy rzucał wszystko i pędził, czasem nocą, w narzuconym na piżamę płaszczu, bo tam ktoś natychmiast go potrzebował. To od niego usłyszałam po raz pierwszy, jeszcze jako dziecko, że medycyna to służba – służba drugiemu człowiekowi. On prawdziwie służył ludziom. Był tytanem pracy, a przy tym niezwykle skromnym człowiekiem.

Po przejściu na emeryturę w 1979 r. przeżył dalszych 16 lat aktywnie i jak zawsze pracowicie, stale pisząc, recenzując, przyjmując pacjentki. W wolnych chwilach poświęcał się swoim wielkim pasjom – pszczelarstwu, fotografowaniu, malowaniu pejzaży.

Często mówił: „Pamiętajcie, rozwój, rozwój ponad wszystko. Należymy do gatunku *homo sapiens*, a oznacza to konieczność stałego doskonalenia”. Takim pamiętamy go my, jego dzieci – powiedziała na zakończenie Elżbieta Roszkowska.

Uczestnicy spotkania mieli okazję poznać również dziesięcioro wnucząt Profesora – jego wielką dumę – i obejrzeć film wspomnienny przez nie przygotowany.

Karolina Gwarek
Redakcja „MDW”

*Źródło niektórych informacji biograficznych:
http://pl.wikipedia.org/wiki/Ireneusz_Roszkowski.

Medycyna wobec pytań podstawowych

Współczesna medycyna, zmieniająca się w zawrotnym tempie, przynosi swym adeptom coraz więcej dylematów moralnych. Prawidła deontologii lekarskiej i skodyfikowanej etyki zawodowej nie wystarczają, aby odpowiedzieć na wszystkie pytania, pojawiające się wraz z burzliwym rozwojem nauki. Na ten temat dyskutowali uczestnicy konferencji „Medycyna wobec pytań podstawowych”, która odbyła się 20 marca w naszej Uczelni.

Spotkanie poprowadził prof. dr hab. Jerzy Jurkiewicz

Sesja, zorganizowana przez Duszpasterstwo Akademickiej Służby Zdrowia wspólnie z Warszawskim Uniwersytetem Medycznym, była kolejnym z cyklu spotkań odbywających się pod wspólnym hasłem „Medycyno, dokąd zmierzasz?”. Pierwsza konferencja tego typu odbyła się w naszej Uczelni w 2003 roku. Tegoroczne spotkanie w symboliczny sposób wpisało się w obchody 200-lecia nauczania medycyny w Warszawie, co podkreślił w adresie skierowanym do uczestników Rektor prof. Marek Krawczyk.

W imieniu władz Uczelni przybyłych gości powitała prof. dr hab. Anna Kamińska – Prorektor ds. Kadr.

– Jest mi niezmiernie miło, że mogę otwierać spotkanie poświęcone fundamentalnym pytaniom, wobec jakich staje medycyna. Jakie stawiamy sobie my, lekarze, w naszej codziennej pracy, i jakie nam, jako nauczycielom akademickim, stawiają studenci. W przyrzecze-

niu lekarskim jest powiedziane: *Salus aegroti suprema lex esto* – Najwyższym nakazem etycznym jest dobro chorego. W tym przyrzeczeniu napisano również, że naciski społeczne, mechanizmy rynkowe, wymagania administracyjne nie zwalniają lekarza z przestrzegania tej zasady. Wszelkie

dylematy etyczne, które napotyka my każdego dnia, stając przy łóżku chorego, o wiele łatwiej rozwiązać, mając przed oczami słowa przyrzeczenia, które jako młodzi adepci medycyny wszyscy składamy. Kiedy patrzymy na chorego człowieka przez pryzmat jego potrzeb,

nie tylko medycznych, ale także psychicznych, osobowościowych, społecznych. Właśnie takiego patrznięcia uczymy naszych studentów. Chcemy, aby absolwent tej Uczelni był pracownikiem ochrony zdrowia – zaufanym przyjacielem pacjenta.

Do uczestników sesji zwrócił się również prof. dr hab. Jerzy Jurkiewicz, Prezes Towarzystwa Lekarskiego Warszawskiego:

– Z czego wynika potrzeba tego typu spotkań? Wokół nas dzieją się rzeczy, które właściwie natychmiast wymagają stanowiska lekarzy i uczonych, do których powinniśmy się odnieść. Zawód lekarza ma za sobą długą historię; już prawie dwa i pół tysiąca lat idziemy drogą wytyczoną przez Hipokratesa. Gdybyśmy w paru słowach chcieli wyrazić to, co on zebrał w swoich dziełach, moglibyśmy ograniczyć

Kwestie etyczne poruszone podczas symposium wzbudziły żywą dyskusję wśród uczestników

się do kilku zdań sformułowanej przez niego przysięgi. W tych zaś zdaniach najważniejsze są dwa słowa: „zawsze” i „nigdy”. To one sprawiły, że lekarz został niejako wyrzucony poza nawias wszystkich innych zawodów, które tych ograniczeń nie zawierają. W ten sposób utworzony został pewien zakon ludzi, którzy to „zawsze” i „nigdy” mają na swoich sztandarach.

Lecz nagle – i o tym będziemy mówić na tej konferencji – nastąpił kryzys, załamanie. Stało się to po raz pierwszy, jeśli trzymać się chronologii historycznej, gdy dwóch profesorów z niemieckiego uniwersytetu ogłosiło w 1921 r. traktat o nieprzydatności życia niepełnosprawnych. Ten traktat został przez innych lekarzy oprotestowany, środowisko lekarskie stanowczo odcięło się od niego. Niemniej już kilka lat później powstały pierwsze komory gazowe – nie w obozach koncentracyjnych, lecz w klinikach, gdzie mordowano ludzi, których życie uznawano za nieprzydatne. Obozy koncentracyjne były krokiem dalej.

Przez dwa i pół tysiąca lat nikt nie wpadł na pomysł, by lekarza mieszać do zabijania. Dziś, na oczach mojego pokolenia, stawia się nas w sytuacji, do której nie jesteśmy przygotowani. Jeszcze sto lat temu nie doszłoby do tego, by napisać ustawę, w której lekarz jest zobowiązany do wykonywania czynności nielekarskich, np. wykonywania eutanazji.

Myszę, że tych kilka zdań wystarczy, aby przedstawić Państwu sposób myślenia, jaki jest nam potrzebny, żeby rozważyć te, jakże aktualne, dylematy. Lekarze w swojej pracy stają z nimi oko w oko. Nie jest przypadkiem, że te zagadnienia omawiamy właśnie tutaj, w jednej z największych uczelni medycznych w kraju – powiedział prof. Jerzy Jurkiewicz.

Następnie wykłady wygłosili zaproszeni goście: ks. prof. dr hab. Stanisław Warzeszak – „Me-

dycyno, skąd i dokąd idziesz”, dr hab. Marek Wichrowski – „Terapia uporczywa w kontekście zasady świętości życia człowieka niewinnego”, ks. prof. dr hab. Waldemar Chrostowski – „Bóg jako lekarz w Piśmie Świętym”, prof. dr hab. Jacek Salij OP – „Dlaczego cenimy życie ludzkie”. Po każdym referacie odbywała się dyskusja, którą prowadził Prezes TLW.

Jak podkreślił ks. dr Marek Szumowski, Duszpasterz Akademickiej Służby Zdrowia, w imieniu organizatorów spotkania: – Istnieje pewna ciągłość w podejmowaniu

przez nas działań na rzecz wykształcenia etycznego środowiska medycznego. To wykształcenie ma się przyczyniać do stałego podnoszenia poziomu moralnego służby zdrowia. Dlatego właśnie upieramy się, aby organizować sympozjum na tematy etyczne w tym gmachu, w tej uczelni. Takie spotkania powinny wpływać na kształtowanie postaw. Potrzebna jest stała praca w tej dziedzinie, a wysiłki na pewno nie pozostaną bezowocne. Może to kropla w morzu, ale przecież kropla draży skały.

Redakcja „MDW”

PRZYSIĘGA HIPOKRATESA

Przysięga składana przez lekarzy w starożytności, zawierała podstawy współczesnej etyki lekarskiej. Wbrew powszechnej opinii jej autorem nie był sam Hipokrates, lecz jego uczniowie z kręgu pitagorejczyków.

Po zbrodniach dokonanych w czasie II wojny światowej Światowa Organizacja Lekarzy w 1948 r. opracowała nowożytną wersję przysięgi – tzw. deklarację genewską, zmienianą kilkakrotnie w latach późniejszych. Do niej nawiązuje dzisiejsze przyrzeczenie lekarskie składane przez absolwentów studiów medycznych w Polsce. Poniżej przytaczamy tekst „klasycznego”, starożytnego przyrzeczenia.

Przysięgam na Apollona lekarza, na Asklepiosa, Hygieję i Panaceję oraz na wszystkich bogów i boginie, biorąc ich na świadków, że wedle mej możliwości i rozeznania będę dochowywał tej przysięgi i tych zobowiązań.

Mistrza mego w tej sztuce będę szanował na równi z rodzicami, będę się dzielił z nim mieniem i na żądanie zaspokajał jego potrzeby: synów jego będę uważał za swoich braci i będę uczył ich swej sztuki, gdyby zapragnęli się w niej kształcić, bez wynagrodzenia i żadnego zobowiązania z ich strony; prawideł, wykładów i całej pozostałej nauki będę udzielał swym synom, synom swego mistrza oraz uczniom, wpisanym i związanym prawem lekarskim, poza tym nikomu innemu. Będę stosował zabiegi lecznicze wedle mych możliwości i rozeznania ku pożytkowi chorych, broniąc ich od uszczerbku i krzywdy.

Nikomu, nawet na żądanie, nie dam śmiercionośnej trucizny, ani nikomu nie będę jej doradzał, podobnie też nie dam nigdy niewieście środka poronnego. W czystości i niewinności zachowam życie swoje i sztukę swoją.

Nie będę operował chorych na kamicę, pozostawiając to ludziom zawodowo stosującym ten zabieg.

Do jakiegokolwiek wejdę domu, wejdę doń dla pożytku chorych, nie po to, żeby świadomie wyrządzać krzywdę lub szkodzić w inny sposób, wolny od pożądań zmysłowych tak wobec niewiast, jak i mężczyzn, wobec wolnych i niewolników.

Cokolwiek bym podczas leczenia, czy poza nim, z życia ludzkiego ujrzał czy usłyszał, czego nie należy na zewnątrz rozgłaszać, będę milczał, zachowując to w tajemnicy.

Jeżeli dochowam tej przysięgi i nie złamię jej, obym osiągnął pomyślność w życiu i pełnieniu tej sztuki, ciesząc się uznaniem ludzi po wszystkie czasy; jeżeli ją przekroczyć i złamię, niech mnie los przeciwny dotknie.

Światowi eksperci do spraw HPV debatowali w stolicy

W Warszawie, w dniach 27-29 marca, spotkali się światowi eksperci zajmujący się wirusem HPV. Kilkuset lekarzy – głównie ginekologów i pediatrów – dyskutowało na temat „Znaczenia szczepień przeciw HPV w profilaktyce raka szyjki macicy i innych nowotworów wywołanych przez wirus brodawczaka ludzkiego”.

Warszawski Uniwersytet Medyczny reprezentowali między innymi: Rektor prof. Marek Krawczyk, Prorektor prof. Sławomir Majewski i Kanclerz mgr Małgorzata Kozłowska.

Była to już druga konferencja zorganizowana w stolicy przez Polskie Towarzystwo Profilaktyki Zakażeń HPV, którego Prezesem jest prof. dr hab. Sławomir Majewski. Na spotkanie zaproszono światowej sławy specjalistów, wśród których znaleźli się prof. Margaret

Stanley z Uniwersytetu Cambridge (na zdjęciu powyżej obok prof. Majewskiego), Luisa Villa z Ludwig Institute for Cancer Research w Sao Paulo w Brazylii czy Xavier Bosch z Institut Catala d'Oncologia IDIBELL w Barcelonie. Uczestnicy starali się odpowiedzieć zarówno

na pytanie, jak zmniejszyć ilość zachorowań na raka szyjki macicy, jak i określić inne zagrożenia związane z wirusem HPV. W programie konferencji, poza wykładami, znalazły się także warsztaty dla ginekologów i pediatrów.

Redakcja „MDW”

Warszawskie Dni Nauki o Zdrowiu

W dniach 13-14 marca odbyła się trzecia edycja Studenckiego Sympozjum Naukowego „Warszawskie Dni Nauki o Zdrowiu”. Honorowy patronat nad tym wydarzeniem objęli Minister Zdrowia Ewa Kopacz, Prezydent Miasta Stołecznego Warszawy Hanna Gronkiewicz-Waltz i Rektor naszej Uczelni prof. Marek Krawczyk.

Konferencję 13 marca otworzył JM Rektor, który powitał uczestników, gratulując Przewodniczącemu Komitetu Naukowego prof. Bolesławowi Samolińskiemu organizacji tak wartościowego wydarzenia i życząc przybyłym gościom licznych korzyści z udziału w spotkaniu.

Następnie rozpoczęła się sesja naukowa, podczas której wykłady wygłosili uznani naukowcy, m.in. prof. Bolesław Samoliński, prof. Jerzy Szczerbań, prof. Janusz Ślusarczyk, dr Grzegorz Juszczyk, dr Katarzyna Paczek, dr Marcin Zakrzewski.

Duże emocje wzbudził odbywający się w ciągu dwóch dni konkurs studenckich prac naukowych, w którym wzięło udział aż

48 osób, reprezentujących uczelnie medyczne z całej Polski. Laureatami zostali:

- I miejsce: Marta Sztyrak, Magdalena Wac z Uniwersytetu Medycznego w Lublinie – za pracę „Albo zdrowie albo oszczędzanie”;
- II miejsce: Marcin Walków z AM we Wrocławiu – za pracę „Opieka zdrowotna nad więźniami w Polsce – aspekty prawne, finansowe i organizacyjne”;
- III miejsce: Kamila Zacharewicz z Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego – za pracę „Ocena sposobu żywienia osób pracujących w systemie zmianowym – badanie pilotażowe”.

Jak podkreślają organizatorzy, celem sympozjum była przede

wszystkim wymiana poglądów i doświadczeń naukowych studentów wydziałów nauki o zdrowiu. Podejmowane tematy obejmowały m.in. politykę społeczną i zdrowotną; organizację, jakość i finansowanie opieki zdrowotnej; prawa pacjenta; promocję zdrowia i ewaluację programów zdrowotnych; sposoby poprawy jakości życia chorych i psychospołeczne problemy pacjentów.

Sympozjum spotkało się z dużym zainteresowaniem, tak studentów, jak i kadry naukowej – w związku z tym podjęto decyzję o jego organizacji również w przyszłym roku, we współpracy z Akademią Medyczną we Wrocławiu.

Redakcja „MDW”

KONFERENCJA NAUKOWO-SZKOLENIOWA

Farmakopea Europejska w nowym wydaniu Farmakopei Polskiej

Na Wydziale Farmaceutycznym Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego odbyła się konferencja naukowo-szkoleniowa *Farmakopea Europejska w nowym wydaniu Farmakopei Polskiej*, zorganizowana przez Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych, Wydział Farmaceutyczny naszej Uczelni i Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne.

Spotkanie odbyło się w ramach obchodów 200-lecia Nauczania Medycyny Akademickiej w Warszawie, 19 lutego 2009 roku. Patronat nad nim objęli Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia Marek Twardowski i JM Rektor WUM prof. dr hab. Marek Krawczyk. Konferencja została przygotowana z okazji publikacji nowego, VIII wydania Farmakopei Polskiej, stanowiącej pełną polską wersję nadrzędnej w krajach europejskich Farmakopei Europejskiej – wydanie szóste (6.0-6.2).

Farmakopea – zbiór wymagań jakościowych dla leków

Produkt leczniczy znajdujący się w obrocie musi posiadać właściwą jakość, gwarantującą bezpieczeństwo jego stosowania, jak również skuteczność działania. Prawidłowa jakość produktu leczniczego wiąże się ze spełnieniem przez niego wszystkich kryteriów jakości dotyczących tożsamości, czystości, zawartości substancji czynnej i przydatności, które opisane są w odpowiednich dokumentach, m.in. w monografiach farmakopealnych tworzących Farmakopeę.

Stosowanie wymagań farmakopealnych w procesie dopuszczania produktów leczniczych do obrotu określone jest szczegółowo w ustawodawstwie Unii Europejskiej [dyrektywy 2001/83/EC (zm. 2004/27/EC), 2001/82/EC

(zm. 2004/28/EC)], a także w przepisach krajowych (art. 25 ustawy Prawo farmaceutyczne).

Farmakopee od dziesięcioleci stanowią oficjalne wydawnictwa zawierające zestaw podstawowych wymagań jakościowych dla produktów leczniczych, które znajdują się na rynku farmaceutycznym na danym terytorium. I tak, pierwszy zbiór wymagań jakościowych dla stosowanych specyfików, uznany za pierwszą Farmakopeę Polską (Pharm. Regni Pol.), ukazał się na terenie Królestwa Polskiego w roku 1817. Farmakopea Europejska liczy ponad 40 lat – jest datowana od czasu, gdy rządy ośmiu państw europejskich podpisały konwencję o tworzeniu wspólnej farmakopei (Konwencję o Opracowaniu Farmakopei Europejskiej).

Farmakopee mają charakter wydawnictw dynamicznych, co związane jest z pojawianiem się nowych substancji do użytku farmaceutycznego, ale także z nowymi możliwościami analitycznymi kontroli jakości leków oraz ze zmianami w podejściu do wymagań stawianych produktom leczniczym. Stąd farmakopee publikowane są w formie kolejnych wydań, uzupełnianych tomami lub suplementami. Użytkownicy mogą obecnie korzystać nie tylko z wersji książkowych, lecz także praktycznych wersji na nośnikach elektronicznych (CD, on-line).

Ułatwienia w korzystaniu z Farmakopei oraz możliwość niezbędnego śledzenia zmian

i uzupełnień wprowadzanych do niej stwarzają wydawnictwa dodatkowe komisji farmakopealnych (np. w przypadku Farmakopei Europejskiej: kwartalnik *Pharmeuropa, Standard Terms, Technical guide for the elaboration of monographs*; Farmakopei Stanów Zjednoczonych: *Pharmacopoeial Forum*). Niezwykle pomocne są również informacje zamieszczane na stronach internetowych poszczególnych komisji farmakopealnych; Internet umożliwia także bezpośredni kontakt z odpowiednimi instytucjami odpowiedzialnymi za przygotowanie Farmakopei (FP – www.urpl.gov.pl; Ph. Eur. – www.edqm.eu; USP – www.usp.org).

Użytkownicy farmakopei zobowiązani są do korzystania z aktualnych wydań tych oficjalnych publikacji. Obowiązującym wydaniem Farmakopei Polskiej jest wydanie VIII (FP VIII 2008). Monografie narodowe, tj. nieposiadające odpowiedników w Farmakopei Europejskiej, opublikowane są w wydaniu VI FP (FP VI 2002). Od stycznia 2008 r. obowiązuje szóste wydanie Farmakopei Europejskiej z uzupełnieniami zawartymi w Suplementach 6.1-6.3.

Opublikowana w styczniu 2009 r. FP VIII 2008 zawiera teksty podstawowe, monografie ogólne oraz monografie szczegółowe oparte ściśle na wymaganiach szóstego wydania Farmakopei Europejskiej z Suplementami 6.1 i 6.2. W przypadku tekstów i mo-

nografii ogólnych oraz monografii szczegółowych produktów specjalistycznych, których aktualna wersja znajduje się w FP VII, pod tytułem tekstu lub monografii FP VIII 2008 zamieszczone jest jedynie odpowiednie odwołanie do FP VII, z podaniem dodatkowo numeru strony. FP VIII 2008 zawiera również elementy narodowe, tj. wykaz dawek zwykle stosowanych i dawek maksymalnych dla substancji czynnych opisanych w monografiach szczegółowych FP VIII 2008 oraz ich podział na substancje bardzo silnie działające, silnie działające i środki odurzające (odpowiednio wykazy A, B i N).

W przygotowaniu polskojęzycznej wersji Farmakopei Europejskiej FP VIII 2008 brali udział specjaliści z wielu ośrodków akademickich i instytutów naukowych w Polsce. W pracach tych znaczącą rolę odegrali również pracownicy Wydziału Farmaceutycznego WUM.

„Farmakopea Europejska w nowym wydaniu Farmakopei Polskiej”

Celem konferencji było zapoznanie uczestników z zawartością Farmakopei Europejskiej w Farmakopei Polskiej oraz z zasadami stosowania wymagań farmakopealnych, z podkreśleniem szerokiego wachlarza poruszanych w Farmakopei zagadnień i elastyczności stosowania zawartych zapisów.

Swoją obecnością zaszczylicili organizatorów spotkania Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia Marek Twardowski, Główny Inspektor Farmaceutyczny Minister Zofia Ulz i Zastępca Głównego Inspektora Farmaceutycznego Minister Zbigniew Niwójt, Prezes Naczelnej Izby Lekarskiej Konstanty Radziwiłł, Prezes Naczelnej Izby Aptekarskiej Grzegorz Kucharewicz oraz

goście z krajowych wyższych uczelni i instytutów naukowych, w tym członkowie komisji doradczych Prezesa Urzędu Rejestracji. W gronie ponad 130 uczestników konferencji znaleźli się także przedstawiciele przemysłu farmaceutycznego oraz pracownicy URPL.

Konferencję otworzył dr Marek Twardowski, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia, a następnie zebranych powitał w imieniu Urzędu Rejestracji jego Prezes dr Leszek Borkowski, który prowadził obrady. Słowo powitalne wygłosili również prof. dr hab. Marek Naruszewicz – Dziekan Wydziału Farmaceutycznego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, oraz prof. dr hab. Janusz Pluta – Prezes Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Podkreślili oni w swoich wystąpieniach rolę Farmakopei w pracy farmaceutów.

Zasady stosowania zapisów Farmakopei Polskiej po wprowadzeniu do niej wymagań nadrzędnej w Europie Farmakopei Europejskiej omówiła dr Ewa Leciejewicz-Ziemecka, kierownik Wydziału Farmakopei URPL – w wystąpieniu *Wymagania farmakopealne w Polsce* podkreśliła konieczność stosowania wymagań zawartych w monografiach szczegółowych łącznie z wymaganiami zawartymi w tekstach podstawowych Farmakopei i monografiach ogólnych.

Prof. dr hab. Witold Wieniawski z Komisji Farmakopei Urzędu i Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego w wystąpieniu *Harmonizacja międzynarodowa farmakopealnych metod badania* przedstawił cele i trudności w procesie harmonizacji wymagań trzech światowych farmakopei: Farmakopei Europejskiej, Farmakopei Stanów Zjednoczonych i Farmakopei Japońskiej. Proces ten prowadzony jest w połączeniu z działalnością

Międzynarodowej Konferencji Harmonizacji (ICH) i dotyczy harmonizacji głównie metod badania oraz monografii szczegółowych substancji pomocniczych.

Zagadnienia związane z technologią postaci leku, ujęte w Farmakopei, omówiła prof. dr hab. Małgorzata Sznitowska z Komisji Farmakopei Urzędu i Akademii Medycznej w Gdańsku – w wystąpieniu *Jakość produktu leczniczego gwarantowana wymaganiami farmakopealnymi dla postaci leku*. Prawidłowa jakość postaci leku zapewniona jest przez stosowanie wymagań monografii ogólnych postaci leku, z wykorzystaniem metod opisanych w dziale 2.9, w którym grupa nowoczesnych metod fizykochemicznych dotyczy badania proszków na etapie badań rozwojowych.

Metody biologiczne w Farmakopei Polskiej omówił prof. dr hab. Jan Pachecka z Komisji Farmakopei Urzędu i Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, podkreślając ich rozwój ilościowy i jakościowy w okresie prawie 200-letniej historii Farmakopei Polskiej. W związku z decyzją JM Rektora naszej Uczelni, włączającą tę konferencję do programu obchodów 200-lecia Nauczania Medycyny i Farmacji w Warszawie, prof. Pachecka wymienił nazwiska pierwszych absolwentów kursu Chemiczno-Farmaceutycznego na Wydziale Akademicko-Lekarskim Warszawskim. Absolwentami, którzy ukończyli studia w roku 1810, byli Jędrzej Krajewski i Henryk Spiess – osoby zasłużone dla rozwoju farmacji akademickiej w stolicy.

Dalsze publikacje Farmakopei Polskiej

System publikacji Farmakopei Europejskiej powoduje konieczność systematycznej aktualizacji materiałów Farmakopei Polskiej, stanowiącej jej polską wersję.

W roku 2009 przygotowywany jest Suplement 2009 FP VIII zawierający zmiany i uzupełnienia wprowadzone w Suplementach 6.3-6.5 Ph. Eur.; jego publikacja planowana jest w grudniu 2009 r. Polskie wersje materiałów Suplementów 6.6-6.8 stanowiąc będą zawartość Suplementu 2010 FP VIII, który powinien ukazać się drukiem w grudniu 2010 r. Od stycznia 2011 r. obowiązywać będzie nowe, siódme wydanie Far-

makopei Europejskiej, którego polska wersja publikowana będzie jako IX wydanie Farmakopei Polskiej.

Jednocześnie prowadzone są prace nad aktualizacją monografii narodowych FP VI 2002 i przygotowaniem nowych tekstów, w tym monografii ogólnej dla leków sporządzanych w aptece, zawierającej wymagania dotyczące zarówno sposobu i warunków sporządzania takich leków, jak

i wymagania uzupełniające dla postaci leku recepturowego.

dr Ewa Leciejewicz-Ziemecka
Kierownik Wydziału
Farmakopei Urzędu
Rejestracji Produktów Leczniczych,
Wyrobów Medycznych
i Produktów Biobójczych (URPL)
prof. dr hab. Jan Pachecka
Katedra Biochemii i Chemii
Klinicznej WUM,
Przewodniczący Komisji
Farmakopei URPL

Sesje sprawozdawcze doktorantów I i II Wydziału Lekarskiego

Jak co roku, słuchacze studiów doktoranckich na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym zaprezentowali projekty prac doktorskich podczas sesji sprawozdawczych: 24 i 25 lutego – na II Wydziale Lekarskim, a od 25 do 27 marca – na I Wydziale Lekarskim.

Sesję I WL poprowadził Prodziekan prof. dr hab. Piotr Pruszczyk

Sesja doktorantów II Wydziału Lekarskiego spotkała się z ogromnym zainteresowaniem. Oprócz słuchaczy III i IV roku, uczestniczyli w niej również doktoranci z młodszych lat studiów. W spotkaniu udział wzięły ponadto władze Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego – JM Rektor prof. Marek Krawczyk, Prorektorzy – dr hab.

Sławomir Nazarewski i prof. Marek Kulus, a także prof. Mirosław Łuczak oraz promotorzy doktorantów. Przekrój prezentowanych tematów był bardzo szeroki – od nauk podstawowych, poprzez kliniczne, aż do ekonomicznych (pojawily się m.in. tematy dotyczące pozyskiwania funduszy unijnych). W sesji uczestniczyli zarówno absolwenci II Wydziału Lekarskiego, jak i Wydziału Nauki o Zdrowiu. Jak podkreślił Prodziekan II WL, prof. Włodzimierz Sawicki: – To cykliczne wydarzenie ma dużą wartość dydaktyczną i naukową, ponieważ uczy młodych naukowców prezentowania metod i wyników badań w sposób syntetyczny.

Podczas sesji I Wydziału Lekarskiego słuchacze III i IV roku studiów doktoranckich również przedstawili wyniki badań, będących tematem ich rozpraw doktorskich. Problematyka obejmowała zakres nauk podstawowych, jak i klinicznych. Po każdym wystąpieniu odbywała się dyskusja, nierzadko bardzo

burzliwa. Doktoranci uzyskali wiele cennych wskazówek, mających na celu udoskonalenie przygotowywanych rozpraw.

Obecni na sali promotorzy wspierali swoich podopiecznych duchowo i merytorycznie, a całe spotkanie poprowadził prof. Piotr Pruszczyk – Prodziekan ds. Studiów Doktoranckich I WL. Ogółem w ciągu trzech dni zaprezentowano 47 prac (25 marca – 18, 26 marca – 14, 27 marca – 15), przy czym ostatni dzień był w całości poświęcony problematyce stomatologicznej.

Redakcja „MDW”

Na sesjach I i II WL prace zaprezentowało blisko stu doktorantów

III Sesja Naukowo-Sprawozdawcza Studium Doktoranckiego przy Wydziale Farmaceutycznym

W środę 4 marca 2009 r. na Wydziale Farmaceutycznym Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego odbyła się III Sesja Naukowo-Sprawozdawcza Studium Doktoranckiego.

Udział w sesji był obowiązkowy dla wszystkich doktorantów, tak więc uczestniczyło w niej 33 studentów. Na sali pojawili się także ich opiekunowie naukowci. Prezentacje studentów I i II roku zaplanowano na 5 minut, a III i IV roku na 8 minut. Po każdym wystąpieniu był czas przeznaczony na uwagi i dyskusję. Studenci I roku mogli prezentować wyniki badań literaturowych lub

przedstawić tematykę przyszłej dysertacji doktorskiej w świetle aktualnego stanu wiedzy. Sesję prowadziła Prodziekan ds. Nauki, prof. nadzw. WUM dr hab. Dorota Maciejewska. Wystąpienia doktorantów zostały przygotowane starannie, niektóre z wielką inwencją i zmysłem artystycznym. Na drobne niedociągnięcia zwracano uwagę tuż po zakończeniu wypowiedzi. Zadawano pytania dotyczące metodyki badań.

Tematyka referatów była bardzo różnorodna. Można ją zaliczyć do trzech dziedzin: analiza substancji ze źródeł naturalnych; substancje i materiały nowo syntezowane; analiza strukturalna

eksperymentalna i teoretyczna; monitoring substancji leczniczych, biochemia. Załączona tabela przedstawia wybrane tematy prezentacji.

Największą trudność sprawiło doktorantom dostosowanie się do wymagań czasowych (pomocny okazał się jednak dźwięk stopera) i zachowanie uwagi w ciągu wielu godzin sesji. W związku z tym w następnych latach planowana jest sesja dwudniowa, z kolejnością wystąpień uporządkowaną tematycznie.

*prof. nadzw. dr hab.
Dorota Maciejewska
Prodziekan ds. Nauki
Wydziału Farmaceutycznego*

Wybrane tematy referatów ogłoszonych podczas III Sesji Naukowo-Sprawozdawczej Studium Doktoranckiego Wydziału Farmaceutycznego

Analiza substancji ze źródeł naturalnych	Substancje i materiały nowo syntezowane; analiza strukturalna eksperymentalna i teoretyczna	Monitoring substancji leczniczych, biochemia
Badanie działania wyciągów z odtłuszczonych nasion <i>Oenothera paradoxa</i> na komórki fibroblastów skóry ludzkiej i na komórki czerniaka HTB-140	Synteza polimerów z odciskiem molekularnym	Ocena genotoksyczności produktów fotodegradacji leków przy udziale testów na <i>Brachionus Calyciflorus</i>
Badania struktury i właściwości ksylozydów triterpenowych wyizolowanych z <i>Cimicifuga racemosa</i>	Synteza nowych pochodnych pirydo[1,2-c]pirydyny o spodziewanym działaniu przeciwdepresyjnym	Wykorzystanie rekombinowanych wirusów związanych z adenowirusami w terapii genowej
Badanie gatunku <i>Cynoglossum columnae Tenore, Boraginaceae</i>	Struktura i dynamika molekularna w ciele stałym kompleksów amantadyny, rymantyny i memantyny z cyklodekstrynami w świetle pomiarów NMR w roztworach i w ciele stałym	Udział receptorów opioidowych w mechanizmie modyfikacji antynocyceptywnego działania opioidów pod wpływem długotrwałego podawania leków antydepresyjnych
Biofilm <i>Pseudomonas aeruginosa</i> występujący na powierzchniach abiotycznych	Optymalizacja warunków biosyntezy <i>Tacrolimus</i> z hodowli szczepu <i>Streptomyces tsukubaensis</i>	Zasada sprawiedliwości społecznej i równości dostępu do leków w systemach refundacji

Z Senatu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego 16 lutego 2009 roku

1. Gratulacje.

Pierwsza część posiedzenia rozpoczęła się uroczystością poświęconą stuleciu urodzin Doktor Zofii Górnickiej, z domu Czubałskiej – emerytowanego lekarza pediatri, żony prof. dr hab. Bolesława Górnickiego, który pełnił funkcję Rektora naszej Uczelni w latach 1962-1972.

Życie prywatne i zawodowe Pani Doktor, urodzonej 8 lutego 1909 roku w Paczewie, przedstawiła prof. Maria Roszkowska-Blaim – Kierownik Katedry i Kliniki Pediatrii i Nefrologii WUM.

Jego Magnificencja Rektor uhonorował Jubilatkę medalem im. Tytusa Chałubińskiego oraz złożył jej w imieniu własnym i Senatu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego gratulacje z okazji setnych urodzin. Wręczając bukiet czerwonych róż i okolicznościowy dyplom, podziękował Doktor Zofii Górnickiej za przyjęcie zaproszenia i udział w uroczystości.

W drugiej części posiedzenia Senat zrealizował program przewidziany porządkiem obrad.

2. Opinia Senatu w sprawie wprowadzenia zmian w wyglądzie sztandaru WUM w związku ze zmianą nazwy Uczelni.

JM Rektor prof. dr hab. Marek Krawczyk poinformował zebranych, że wykonanie projektu graficznego sztandaru Uczelni Rektorska Komisja Heraldyczna powierzyła wybitnemu grafikowi – Andrzejowi Heidrichowi, który wykonał już to zadanie. Konsultację heraldyczną oraz dokonanie odpowiedniego opisu sztandaru zlecono znanemu heraldykowi prof. dr hab. Stefanowi Kuczyńskiemu.

Senat w głosowaniu jawnym pozytywnie zaopiniował przedstawiony wzór sztandaru Uczelni.

3. Obchody jubileuszu 200-lecia Nauczania Medycyny w Warszawie.

1) Prezentacja logo 200-lecia.

JM Rektor poinformował, że w związku z obchodami 200-lecia Nauczania Medycyny w Warszawie Uczelnia przeprowadziła konkurs na opracowanie znaku graficznego obchodów. Zwycięski okazał się projekt prof. dr hab. Andrzeja Nowaczyka.

Zaprezentowane na posiedzeniu Senatorom logo 200-lecia i godło zostało już opracowane w wersji elektronicznej – może być udostępnione przez Biuro Informacji i Promocji jednostkom organizacyjnym WUM na ich prośbę.

Wszystkie materiały reklamowe związane z jubileuszem oraz wydawnictwa powinny być sygnowane znakiem 200-lecia.

2) Harmonogram obchodów Jubileuszu 200-lecia.

JM Rektor przedstawił harmonogram planowanych wydarzeń, które odbędą się w naszej Uczelni w związku z obchodami jubileuszu 200-lecia Nauczania Medycyny w Warszawie (por. tabela na str. 14).

4. Powołanie nowego Przewodniczącego oraz członka Rady Społecznej w Szpitalu im. Ks. Anny Mazowieckiej.

Dr hab. Sławomir Nazarewski poinformował, że dotychczasowy Przewodniczący Rady Społecznej Szpitala Klinicznego im. Ks. Anny Mazowieckiej prof. dr hab. Andrzej Członkowski złożył

rezygnację z pełnienia tej funkcji. Na Przewodniczącego Rady Społecznej Szpitala Klinicznego im. Ks. Anny Mazowieckiej dr hab. Sławomir Nazarewski zgłosił kandydaturę dotychczasowego jej członka – prof. nadzw. dr hab. Bożeny Tarchalskiej-Kryńskiej – i w ramach uzupełnienia składu Rady zaproponował kandydaturę dr hab. Rafała Paluszkiewicza.

Senat pozytywnie zaopiniował obie kandydatury.

5. Zgoda Senatu na zawarcie umowy o współpracy z Uniwersytetem Medycznym w Bukowinie (Ukraina).

Senat w głosowaniu jawnym wyraził zgodę na zawarcie umowy o współpracy naszej Uczelni z Uniwersytetem Medycznym w Bukowinie (Ukraina).

6. Opinia Senatu w sprawie zatrudnienia Kanclerza WUM.

Senat pozytywnie zaopiniował kandydaturę mgr Małgorzaty Koźłowskiej na stanowisko Kanclerza Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

7. Opinia Senatu w sprawie przedłużenia zatrudnienia na stanowisku profesora nadzwyczajnego osobom, którym upłynął 5-letni okres zatrudnienia na tym stanowisku.

Senat pozytywnie zaopiniował sprawę przedłużenia zatrudnienia na stanowisku profesora nadzwyczajnego następującym osobom:

- 1) Dr hab. Bolesławowi Samolińskiemu – w Zakładzie Profilaktyki Zagrożeń Środowiskowych i Alergologii;
- 2) Dr hab. Ewie Dmoch-Gajzlerkiej – w Zakładzie Dydaktyki Ginekologiczno-Położniczej;

Lp.	Wydarzenia	Data
1.	Jubileuszowy Bal 200-lecia	14.02.2009
2.	Spotkania, konferencje, seminaria	2009 r.
3.	Wmurowanie Kamienia Węgielnego pod Centrum Dydaktyczno-Biblioteczno-Informacyjne	Kwiecień 2009
4.	Impreza promocyjna przy ul. Nowy Świat poświęcona prezentacji dorobku Uczelni	10.05.2009
5.	Posiedzenie Konferencji Rektorów Akademickich Uczelni Medycznych	8.10.2009
6.	Centralna Inauguracja Roku Akademickiego 2009/2010	9.10.2009
7.	Gala jubileuszowa w Teatrze Wielkim	9.10.2009
8.	Odsłonięcie kamiennego obelisku poświęconego obchodom 200-lecia	listopad 2009
9.	Posiedzenie Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich	listopad 2009
10.	Zjazd absolwentów Uczelni z kraju i zagranicy	21.11.2009
11.	Wydanie Medalu jubileuszowego	
12.	Wydanie medalionu	
13.	Wydanie żetonów okolicznościowych	
14.	Wydanie kartki okolicznościowej	
15.	Zamówienie datownika obchodów 200-lecia	
16.	Wydawnictwa okolicznościowe, w tym: – Złota Księga Jubileuszowa – Album Ikonograficzny Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego – Poczec Rektorów i Dziekanów – Poczec Doktorów Honoris Causa – Album karykatur szczególnych osobowości Uczelni	
17.	Film na temat obchodów 200-lecia	

3) Dr hab. Dagnie Bobilewicz – w Zakładzie Diagnostyki Laboratoryjnej;

4) Dr hab. Lidii Chomicz – w Zakładzie Biologii Medycznej.

8. Sprawy I WL.

1) Senat pozytywnie zaopiniował:

– nadanie tytułu doktora honoris causa prof. Kyprosowi Nicolaidesowi z Uniwersytetu Londyńskiego;

– powołanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Katedrze i Klinice Chirurgii Ogólnej, Transplantacyjnej i Wątroby prof. dr hab. Tadeusza Wróblewskiego i prof. dr hab. Krzysztofa Zieniewicza.

2) Senat Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego utrzymał w mocy Uchwałę Nr 2/525/2009 Rady I Wydziału Lekarskiego Oddziału Stomatologii z dnia 7 stycznia 2009 roku. Dotyczyła ona odmowy uznania dyplomu lekarza stomatologa, wydanego w dniu 20 czerwca 2008 roku przez Lwowski Narodowy Uniwersytet Medyczny Witalijowi Koszelkowskiemu.

W uzasadnieniu uchwały podkreślono zbyt duże różnice programowe występujące w planach studiów prowadzonych w obu uczelniach na kierunku lekarsko-dentystycznym.

9. Sprawa powołania Międzynarodowego Centrum Epigenetyki Wieku Podeszłego (EDEN).

Celem utworzenia tego typu jednostki jest opracowanie nowoczesnych standardów medyczno-farmaceutycznych dla prawidłowego diagnozowania i leczenia osób w podeszłym wieku oraz stworzenie społecznego programu opieki medycznej i farmaceutycznej, poprawiającego jakość ich życia.

Podjęta zostanie międzynarodowa współpraca w zakresie realizacji projektów badawczych oraz skutecznego pozyskiwania funduszy do ich realizacji. Służyć temu będzie stworzenie wielopłaszczyznowego forum wymiany informacji naukowych oraz podjęcie działań typu „know-how”.

Kolejnym celem, jaki stawia sobie Centrum EDEN, będzie stymulowanie powstawania „inkubatorów innowacji”. Wiąże się to z koniecznością opracowania nowoczesnego programu kształcenia lekarzy i farmaceutów w zakresie tematyki naukowej Centrum oraz zainicjowaniem działań zmierzających do zintegrowania środowiska lekarskiego i farmaceutycznego, które podejmować będą wspólne inicjatywy naukowo-badawcze.

W dniu 17 listopada 2008 r. opracowano projekt Statutu Międzynarodowego Centrum Epigenetyki Wieku Podeszłego. Sygnatariuszami Centrum będą:

– Warszawski Uniwersytet Medyczny,
– Narodowy Instytut Leków oraz
– Instytut Przemysłu Farmaceutycznego.

Siedzibą ma być Wydział Farmaceutyczny WUM. Funkcję Dyrektora Zarządzającego Centrum pełnić będzie Dziekan Wydziału Farmaceutycznego – jako jednostki inicjującej powstanie

ośrodka. W skład Rady Administracyjnej wejdą dziekani wydziałów Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Organami doradczymi Rady będą:

- Rada Naukowa – w skład której wejdą kierownicy projektów badawczych oraz
- Międzynarodowy Komitet Doradców Naukowych.

Rada Administracyjna zobowiązana będzie do składania Rektorowi Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego corocznych sprawozdań finansowych dotyczących działalności EDEN, po ich zatwierdzeniu przez biegłego rewidenta.

Statut Międzynarodowego Centrum Epigenetyki Wieku Podeszłego EDEN przekazany zostanie w najbliższym czasie dziekanom wydziałów do konsultacji.

10. Omówienie najważniejszych spraw bieżących Uczelni.

JM Rektor poinformował o następujących sprawach:

- 1) Rada Nadzorcza Konsorcjum Narodowego Centrum Radioterapii Hadronowej 17 lutego 2009 r. podjęła decyzję o utworzeniu na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym Ośrodka Radioterapii Hadronowej, jako drugiej (po krakowskiej) jednostki tego typu w Polsce. Ośrodek warszawski będzie placówką pełnoprofilową. Jego wyposażenie pozwoli na kompleksowe leczenie guzów nowotworowych.
- 2) W Sali posiedzeń Senatu 13 lutego 2009 r. odbyło się spotkanie poświęcone włączeniu Polski do European Clinical Research Infrastructures Network (ECRIN). Jego gospodarzami byli prof. dr hab. Marek Krawczyk – Rektor i prof. dr hab. Sławomir Majewski – Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą. Z inicjatywy naszej Uczelni Polska stanie się

niebawem członkiem ECRIN, a WUM będzie pełnił funkcję koordynatora krajowego sieci.

- 3) W dniu 11 lutego 2009 r. Rektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego oraz Marszałek Województwa Mazowieckiego podpisali list intencyjny w sprawie współpracy na rzecz rozwoju Województwa Mazowieckiego w obszarze ochrony zdrowia oraz kształcenia obecnej i przyszłej kadry medycznej.

- 4) W roku 2008 Ministerstwo Zdrowia zmniejszyło dotację dydaktyczną dla naszej Uczelni o ok. 10,6 mln złotych. W odpowiedzi na wystąpienie rektorów uczelni medycznych w sprawie mniejszej ilości środków finansowych na działalność dydaktyczną, Ministerstwo wyjaśniło, że brak uruchomienia środków w grudniu 2008 roku do wysokości zatwierdzonej dotacji spowodowany był uzyskaniem w IV kwartale 2008 r. niższych, niż przewidywano, odpowiednich środków budżetowych z Ministerstwa Finansów.

Zgodnie ze stanowiskiem prezentowanym przez Ministerstwo Finansów w przypadku zaciągnięcia przez uczelnie zobowiązań, ich spłata musi nastąpić ze środków finansowych, które przyznano na 2009 r. Zmniejsza to automatycznie środki do wykorzystania z dotacji przyznanej na rok bieżący.

- 5) W wyniku ukazania się w mediach informacji o zmniejszeniu budżetu Ministra Zdrowia, Rektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego wystąpił do Ministra z prośbą o wyjaśnienie, w jakim stopniu dotyczyć to będzie inwestycji planowanych przez naszą Uczelnię. Jak poinformowano, w budżecie Ministra Zdrowia nie ujęto dotacji w wysokości 6 milionów złotych na inwestycję „Budowa Szpitala Pediatrycznego”. Mini-

sterstwo tłumaczyło to faktem, że inwestycja ta nie została rozpoczęta.

- 6) W związku z wnioskiem złożonym przez Uczelnię do Ministra Sportu o dofinansowanie realizacji inwestycji Centrum Sportowo-Rehabilitacyjnego otrzymaliśmy odpowiedź w tej sprawie. Minister poinformował, że wniosek może być objęty dofinansowaniem do 50% nakładów na część sportową, pod warunkiem, że basen wchodzący w skład kompleksu sportowego będzie zaprojektowany jako obiekt 50-metrowy, tak by mógł służyć do celów treningowych olimpijczykom. Rektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego wystąpił o pisemne potwierdzenie takiego stanowiska.

- 7) Odbyło się spotkanie w sprawie przekazania przez Ministerstwo Zdrowia Zakładu Opieki Zdrowotnej – Centrum Lecznictwa Ogólnego i Geriatrii przy ul. Emilii Plater. Ze względu na nieuregulowany stan prawny własności obiektu i gruntu, na którym stoi, Warszawski Uniwersytet Medyczny nie może zaakceptować propozycji jego przejęcia.

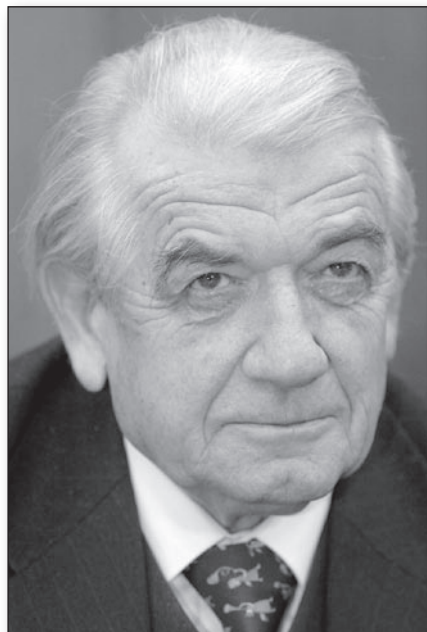
Ministerstwo Zdrowia zobowiązało się do przeprowadzenia rozmów z władzami Warszawy w celu uzyskania przez Uczelnię prawa do władania budynkiem i gruntem na okres nie krótszy niż 20 lat.

11. Komunikaty i wolne wnioski.

JM Rektor poinformował, że w dniu 14 lutego br., zgodnie z harmonogramem obchodów 200-lecia nauczania medycyny w Warszawie, odbył się w Centrum Dydaktycznym Jubileuszowy Bal Karnawałowy.

mgr Elwira Zielińska
Biuro Organizacyjno-Prawne WUM

Wspomnienie o Profesorze Zbigniewie Relidze

To właśnie Jemu zawdzięczamy pierwszy w Polsce udany przeszczep serca, to dzięki Jego uporowi i determinacji powstało polskie sztuczne serce. Smutek i żal to uczucia, które towarzyszą nam dzisiaj, gdy myślimy o Profesorze. Jednocześnie jednak odczuwamy wdzięczność, że dane nam było poznać i czerpać z mądrości wielkiego człowieka i nauczyciela, jakim był Zbigniew Religa. Dla wielu z nas pozostanie szczególnie bliski – na zawsze będzie żył w pamięci swych pacjentów i wychowanków.

Zbigniew Religa urodził się 16 grudnia 1938 roku w Miedniewicach koło Żyrardowa. Dorastał w Warszawie – tu w latach pięćdziesiątych rozpoczął studia na Akademii Medycznej. Jako nastolatek nie przejawiał wprawdzie wielkiego zainteresowania nauką, nad podręczniki przedkładał bowiem kontakt z rówieśnikami; wybór medycyny jako kierunku studiów zawdzięczał w dużej mierze rodzicom – sam początkowo bardziej interesował się filozofią niż medycyną czy biologią.

W niedzielę 8 marca 2009 roku zmarł profesor Zbigniew Religa – wybitny kardiochirurg, naukowiec, polityk. „Był lekarzem serc i człowiekiem o wielkim sercu...”, „Po ludziach tego formatu pozostaje na zawsze puste miejsce...”, „Takich autorytetów nie mamy dziś już wiele” – tymi słowami żegnali Profesora najwybitniejsi przedstawiciele polskiego świata politycznego i naukowego podczas uroczystości żałobnej na warszawskich Powązkach.

Miłość do medycyny narodziła się jednak w czasie studiów. W 1963 roku otrzymał dyplom warszawskiej Akademii Medycznej, a w roku 1966, po odbyciu stażu podyplomowego i służby wojskowej, rozpoczął pracę w Szpitalu Wolskim w Warszawie. Tutaj uzyskał pierwszy i drugi stopień specjalizacji z chirurgii, a w 1973 roku obronił doktorat.

W latach siedemdziesiątych dwukrotnie wyjeżdżał do USA na staże w zakresie chirurgii naczyniowej i kardiochirurgii. Po powrocie do kraju pracował w Instytucie Kardiologii w Warszawie. W 1981 roku uzyskał habilitację, a w roku 1984 objął kierownictwo Katedry i Kliniki Kardiochirurgii w Zabrzu. Rok później w tym ośrodku przeprowadził pierwszy w Polsce udany zabieg transplantacji serca. W wywiadach Profesor często wspominał, jak trudne zadanie wówczas sobie wyznaczył. W latach osiemdziesiątych szanse powodzenia takiej operacji wynosiły zaledwie 50%. Jak przyznawał, w całej klinice był jedyną osobą wykwalifikowaną do wykonania tego zabiegu.

Ów sukces przysłonił nieco jego późniejsze osiągnięcia, choć Profesor przez lata pozostawał pionierem polskiej kardiochirurgii. Jako pierwszy w kraju wykonał przeszczep płuc i serca (1986 r.) i zabieg leczenia przewlekłej zatorowości płucnej (1990 r.).

W 1988 r. zainicjował powstanie Pracowni Sztucznego Serca Śląskiej Akademii Medycznej, a trzy lata później stworzył prototyp sztucznego serca i zastawki biologicznej.

W 1990 r. otrzymał stanowisko profesora śląskiej uczelni. Pięć lat później Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nadał mu tytuł profesora nauk medycznych. W 1992 r. Zbigniew Religa założył Fundację Rozwoju Kardiochirurgii w Zabrzu, jednocześnie zaś został powołany do Rady Naukowej przy Ministrze Zdrowia. W latach 1996-99 pełnił funkcję rektora Śląskiej Akademii Medycznej.

Pozostawił po sobie znaczący dorobek naukowy – był autorem lub współautorem ponad 130 prac z zakresu medycyny oraz kilku patentów. Wielokrotnie wyróżniany za swoją działalność społeczną i naukową, był laureatem najwyższych odznaczeń państwowych i tytułów doktora honoris causa wielu uczelni, w tym w 2005 roku – macierzystej Akademii Medycznej w Warszawie.

Zbigniew Religa aktywnie działał także na arenie politycznej. W latach 1992-1995 był doradcą prezydenta Lecha Wałęsy, zaś od roku 1993 do 1997 – senatorem RP. W 1994 r. został przewodniczącym Bezpartyjnego Bloku Wspierania Reform, dwa lata później założył partię Republikanie, a w 1997 r.

wszedł z nią do Stronnictwa Konserwatywno-Ludowego. W roku 2004 utworzył Partię Centrum.

W 2005 r. wystartował w wyborach prezydenckich, ostatecznie jednak wycofał się, przekazując głosy obecnemu premierowi, Donaldowi Tuszkowi. W tym samym roku został Ministrem Zdrowia w rządzie Prawa i Sprawiedliwości – pełnił tę funkcję do jesieni 2007 roku. Od tamtego czasu był posłem klubu PiS i zasiadał w sejmowej Komisji Zdrowia. W ostatnich latach był jednym z najbardziej rozpoznawalnych polskich polityków. W grudniu 2008 roku odebrał Order Orła Białego – najwyższe krajowe odznaczenie.

Choć w czerwcu 2007 roku dowiedział się, że cierpi na złośliwy nowotwór płuc, nie wycofał się z życia publicznego – politycznego i naukowego. Jeszcze w tym samym miesiącu wrócił do pracy w Ministerstwie Zdrowia.

Otwarcie mówił o swojej chorobie, do końca wierzył też, że wyzdrowieje. W jednym z ostatnich wywiadów prasowych powiedział, że nie obawia się śmierci: „skoro jest to nieodwołalne i nieodwracalne, to nie ma się czego bać”.

Zmarł 8 marca 2009 roku. W uroczystości pogrzebowej, która odbyła się na warszawskich Powązkach 13 marca, wzięło udział tysiące osób – przyjaciół,

wychowanków i pacjentów Profesora, którzy zawdzięczają mu życie. Społeczność naszej *Alma Mater* reprezentowali Rektor prof. dr hab. Marek Krawczyk i Kanclerz mgr Małgorzata Kozłowska.

W osobie Profesora Zbigniewa Religi polska medycyna straciła wybitnego lekarza i naukowca, a nasza Uczelnia – jednego ze swych najznamienitszych przedstawicieli. Pozostanie na zawsze w naszym wdzięcznym wspomnieniu – Cześć Jego Pamięci!

*Źródło informacji biograficznych: Łukasz Bojarski „Zbigniew Religa”, <http://www.polskieradio.pl/nauka/artukul.aspx?id=91523>; „Rzeczpospolita”, 8 marca 2009 r.

Mowa pogrzebowa Jego Magnificencji Rektora Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego prof. dr hab. Marka Krawczyka

**Dzień 8 marca 2009 roku już na zawsze pozostanie dla polskiej medycyny i nauki dniem smutku
i zadumy po stracie jednego z jej najwybitniejszych Przedstawicieli
– Profesora Zbigniewa Religi.**

Profesorze,

Jako Rektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, Pana macierzystej Uczelni, chylę czoło przed Panem jako Doktorem Honoris Causa naszej Almae Matris, jednym z jej najwybitniejszych Absolwentów, Współzałożycielem specjalizacji kardiologii w naszej Uczelni.

Jesteśmy dumni, że to w naszym Uniwersytecie rozpoczęła się przygoda Pana Profesora z medycyną, że to w jej murach, tu cytując Pana Profesora: „narodziły się dwie moje wielkie miłości: do mojej żony i do chirurgii”, że to w naszej Uczelni obronił Pan Profesor pracę doktorską i habilitacyjną.

Jako lekarz – transplantolog żegnam Pana jako jednego z największych Przedstawicieli naszego środowiska, Kardiologa światowego formatu, polskiego Pioniera transplantacji serca.

Żegnam Cię, Drogi Profesorze, w imieniu Władz, Senatu, całej Społeczności Akademickiej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, w imieniu kolegów lekarzy, dla których jest Pan niepodważalnym Autorytetem, w imieniu studentów, którzy jeszcze przez wiele lat będą czerpać z dokonań Pana Profesora.

Żegnam Pana Profesora w imieniu Konferencji Rektorów Uczelni Medycznych, którego to gremium, jako Rektor Śląskiego Uniwersytetu Medycznego, był Pan Członkiem.

Jako Sekretarz Generalny Towarzystwa Chirurgów Polskich, żegnam Pana Profesora w imieniu naszego Towarzystwa. Wniósł Pan wielki wkład w naszą działalność.

Niezaprzeczalnie należy Pan Profesor do grona tych, którzy w najbardziej znaczący i namacalny sposób wpłynęli na polską medycynę i polską naukę. Wszyscy pochylamy dziś głowy nad Pana trumną i trudno nam sobie wyobrazić, że Profesor Zbigniew Religa – wielka Postać polskiej medycyny – odszedł od nas na zawsze.

Pozostaniesz, Profesorze, w naszej pamięci.

Warszawa, 13 marca 2009 roku

Współczesne metody prowadzenia ćwiczeń w środowisku wodnym

mgr Maria Kłoda¹, Katarzyna Domosławska³, mgr Janina Grzegorzewska¹, dr Dariusz Białoszewski¹, lek. Małgorzata Kaca-Oryńska²

¹Zakład Rehabilitacji Oddziału Fizjoterapii II Wydziału Lekarskiego

²Klinika Neurologii, Wydział Nauki o Zdrowiu

³Studenckie Koło Naukowe Fizjoterapii

Streszczenie

Obecnie na świecie dość intensywnie rozwija się system ćwiczeń o charakterze ogólnokondycyjnym z wykorzystaniem środowiska wodnego. Współczesne metody obejmują dwie grupy ćwiczeń. Pierwsza to ćwiczenia ogólnokondycyjne o charakterze wydolnościowym, do której należą: *aqua body pump*, *aqua punching* oraz *aqua spinning*. W tej grupie ćwiczeń można wykorzystywać specjalne ciężarki lub sztangi, rowery stacjonarne zanurzone w wodzie, specjalne platformy oraz bieżnie. Natomiast drugą grupę ćwiczeń stanowią ćwiczenia relaksacyjne: *aqua joga*, *watsu* i *waterdance*. Wymienione metody mogą być wykorzystane w takich dziedzinach, jak neurologia, kardiologia, ortopedia, reumatologia, pediatria, a także u sportowców.

Słowa kluczowe: ćwiczenia ogólnokondycyjne, środowisko wodne.

Obecnie na świecie dość intensywnie rozwija się system ćwiczeń w wodzie o charakterze ogólnokondycyjnym. Wprowadzane są nowe metody i techniki zajęć, aby zachęcić jak największą grupę ludzi do ćwiczeń w ramach fizjoprofilaktyki, bądź w celu urozmaicenia procesu usprawniania rehabilitacyjnego. Wśród nich można wyodrębnić ćwiczenia, które – w zależności od rodzaju – łączą w sobie różne elementy sportu rekreacyjnego, tj. jazdę na rowerze, sztuki walki, taniec czy jogę.

Współczesne metody prowadzenia zajęć w wodzie można podzielić na dwie grupy. Pierwsza to ćwiczenia typowo ogólnokondycyjne o charakterze wydolnościowym. Drugą stanowią ćwiczenia relaksacyjne, gdzie podstawą jest spokojny i płynny ruch połączony z oddechem [1, 2, 3].

Pierwszą metodą zaliczaną do grupy ćwiczeń, których celem jest spowodowanie wzrostu wydolności i wytrzymałości ogólnej organizmu, jest *aqua body pump*. Do ćwiczeń wykorzystuje się specjalne ciężarki lub sztangi. Pokrewną formą ruchu do *aqua body pump* jest *aqua punching*. Są to ćwiczenia, w których wykorzystuje się ruchy wzorowane na sztukach walki, m.in. boksu, kickboxingu czy taekwondo.

Kolejną metodą zaliczaną do grupy wydolnościowej jest *aqua spinning*. Ćwiczący mają do dyspozycji rowery stacjonarne zanurzone w wodzie. Ten rodzaj aktywności fizycznej wykorzystywany jest m.in. jako element treningu kolarskiego.

Podobne założenia do *aqua spinningu* ma *aqua step*. Do ćwiczeń w tym przypadku używa się specjalnych platform przymocowanych do dna basenu, tworzących „schodek”.

Ostatnią metodą z tej grupy jest *aqua jogging* – bieg w wodzie, którego można wyróżnić dwa rodzaje. Pierwszy to *Suspended Deep Water Running* (bieg w głębokiej wodzie). Ćwiczący utrzymują się na powierzchni wody, nie mają kontaktu z dnem. Możliwe jest to dzięki użyciu pasa wypornościowego.

Drugi rodzaj to *Water Running (Aqua Walking)* – bieg lub chód po dnie basenu. Zajęcia odbywają się w płytszej wodzie, można także zastosować specjalne bieżnie zanurzone w wodzie [2, 3], np. *hydrorider Aqua Treadmill* – to unikatowa bieżnia wodna wykonana ze stali nierdzewnej. Platforma spinningowa składa się z 308 rolek, które obracają się na miękkiej, antywstrząsowej podstawie. Nie wprowadza się tu żadnego mechanicznego oporu, ani żaden mechanizm nie porusza rolek. Użytkownik zmuszony jest do aktywnego poruszania nogami, podczas gdy woda stawia naturalny opór, a stopy ślizgają się po rolkach. Przebywanie w wodzie redukuje indywidualną wagę, co poprawia równowagę ciała, mięśni i krążenie krwi. Podczas ćwiczeń w wodzie odczuwa się mniejsze zmęczenie niż w warunkach zwykłych, przez co trening staje się bardziej intensywny. *Hydrorider* – nowa bieżnia wodna – umożliwia użytkownikom chodzenie oraz bieganie podczas zanurzenia w wodzie, co poprawia kondycję fizyczną i wspomaga spalanie tkanki tłuszczowej.

Pierwsza grupa ćwiczeń skierowana jest przede wszystkim do osób z otyłością, cierpiących na bóle kręgosłupa w odcinku krzyżowo-lędźwiowym, schorzenia układu sercowo-naczyniowego, oddechowego, oraz do wszystkich tych, którzy chcą poprawić swoją wytrzymałość i siłę mięśniową, a także spowodować wzrost tolerancji wysiłku fizycznego [1, 3].

Do drugiej grupy ćwiczeń zaliczamy: *aqua jogę*, *watsu* i *waterdance*. Większość ćwiczeń *aqua joga*

to ćwiczenia zaczerpnięte z klasycznej jogi, lecz odpowiednio zaadaptowane do środowiska wodnego. W wodzie, dzięki pozornej utracie wagi oraz brakowi dużych obciążeń, można wykonać ćwiczenia, których przeprowadzenie byłoby niemożliwe na lądzie. *Aqua joga* łączy zalety, jakie oferuje nam środowisko wodne oraz klasyczna joga. Ten rodzaj zajęć jest szczególnie polecany kobietom ciężarnym, w okresie poporodowym oraz osobom cierpiącym na bóle odcinka krzyżowo-lędźwiowego kręgosłupa i/lub otyłość [4, 5].

Drugą, wymienioną metodą jest *watsu*. Nazwa wywodzi się od połączenia słów *water* (woda) + *shiatsu* (rodzaj masażu). Zajęcia polegają na wprowadzeniu przez terapeutę ciała pacjenta w bierny ruch. Ważne jest to, aby ćwiczenia miały charakter delikatny, płynny i jednostajny. Dodatkowo w sesji występuje element masażu *shiatsu*, a także mobilizacja tkanek miękkich i stawów, ucisków punktów Shitsu, wykonywanych w ciepłej wodzie, której temperatura oscyluje wokół 33-35°C. *Watsu* jest szczególnie polecane pacjentom cierpiącym na: chorobę Parkinsona, reumatoidalne zapalenie stawów, zeszywniające zapalenie stawów kręgosłupa, porażenie mózgowie. Metodę tą stosuje się również u osób mastektomii, po udarach oraz w leczeniu skutków obrażeń mózgu, rdzenia kręgowego [3, 5, 6, 7].

Watsu jest polecane również ludziom przemęczonym, zestresowanym, cierpiącym z powodu depresji, napięć mięśniowych oraz sportowcom jako forma odnowy biologicznej (tab. 1) [3, 7].

Ostatnia metoda z tej grupy to *waterdance*. Zawiera ona elementy tańca tradycyjnego, ćwiczeń akrobatycznych, aikido (sztuka walki) oraz masażu. Ćwiczenia *waterdance* składają się z trzech etapów. W pierwszym z nich wykonywane są rytmiczne ruchy zgrane z oddechem, co umożliwi bezpieczne poruszanie się w wodzie i rozluźnienie pacjenta. W drugim etapie poznaje się nowe ruchy i techniki oraz uczy się, jak łączyć pojedyncze ćwiczenia w spójną całość. Ostatni, trzeci etap, polega na kreatywnym rozwinięciu dwóch poprzednich – tworzeniu własnych ruchów i łączeniu ich w sposób spontaniczny w całościowe układy. Ćwiczący wyrażają w ten sposób w formie ruchu cechy własnej osobowości oraz odkrywają swój indywidualny styl. Metodę tę stosuje się głównie u pacjentów z chorobami o podłożu reumatycznym czy neurologicznym [5].

Wszystkim ćwiczeniom prowadzonym w środowisku wodnym towarzyszy najczęściej odpowiednio dobrana muzyka oraz specjalistyczny sprzęt.

Wymienione metody wykorzystuje się na świecie i ostatnio w Polsce coraz częściej podczas zajęć rehabilitacyjnych prowadzonych z pacjentami neurologicznymi, kardiologicznymi, ortopedycznymi, reumatologicznymi, pediatrycznymi. Szeroki wachlarz

Tab. 1. Metoda *watsu* – wybrane aspekty zdrowotne – zestawienie własne wg [3, 7].

Korzyści płynące z jednorazowej sesji <i>watsu</i>	Długofalowe korzyści płynące z regularnego stosowania <i>watsu</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost zakresu ruchomości stawów (zmniejszenie przykurczów) • Relaksacja mięśni (spadek nadmiernego napięcia mięśniowego) • Zmniejszenie dolegliwości bólowych 	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa funkcji wszystkich układów organizmu • Wzrost odporności • Znaczny spadek odczuwania bólu • Polepszenie jakości snu • Spadek niepokoju, nerwowości

dostępnych ćwiczeń pozwala na odpowiedni ich dobór pod względem potrzeb, wydolności i możliwości ruchowych rehabilitowanych pacjentów. Umożliwia on również stosowanie omawianych metod u sportowców w okresie przygotowawczym, w przypadku przemęczenia bardzo ciężkim treningiem i regeneracji po wyczerpujących zawodach [3, 5, 6, 7].

Wnioski

1. Nowe techniki ćwiczeń prowadzonych w środowisku wodnym bazują na znanym, prozdrowotnym działaniu środowiska wodnego i dobroczynnych wynikach stosowania innych metod fizjoterapii, elementów medycyny wschodniej, relaksacji, tańca i technik sportowych.
2. Ze względu na bezpieczeństwo i wielokierunkowe, dobroczynne działanie nowych technik ćwiczeń w wodzie powinny być one szerzej niż dotychczas wprowadzane do procesu rehabilitacji.
3. Nowe techniki ćwiczeń w środowisku wodnym celem oceny ich skuteczności wymagają podjęcia perspektywnych badań naukowych prowadzonych zgodnie z zasadami Evidence-Based Medicine.
4. Z uwagi na coraz szersze stosowanie w rehabilitacji nowych metod i technik ćwiczeń w środowisku wodnym istnieje pilna konieczność zaznajamiania z nimi naszych studentów, zarówno podczas zajęć teoretycznych, jak i praktycznych.

Piśmiennictwo

1. Kiss A.: *New Techniques in Aqua Therapy*. Orlando 1999.
2. Mason J.: *Aqua Fitness*. Australia 2001.
3. Nowotny J.: *Postawy fizjoterapii*. Kasper 2005.
4. Freedman F.: *Aqua Yoga for Pregnancy*. UK 2000.
5. Becker B., Cole A.: *Comprehensive Aquatic therapy*. Philadelphia, USA 2003.
6. Dull H.: *Watsu*. Victoria, USA 2004.
7. Zagórski T.: *Watsu – nowy wymiar rehabilitacji w wodzie. Rehabilitacja w praktyce*, 2008;3:44-45.

NOMINACJE PROFESORSKIE

Krzysztof Zieniewicz

Dr hab. Krzysztof Zieniewicz z Katedry i Kliniki Chirurgii Ogólnej, Transplantacyjnej i Wątroby uzyskał nominację profesorską. Przedstawiamy życiorys naukowy Pana Profesora.

Profesor Krzysztof Zieniewicz studiował medycynę na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Warszawie w latach 1973-1979. W roku 1988 otrzymał tytuł doktora nauk medycznych na podstawie pracy *Leczenie śpiączki wątrobowej dożylnym wlewem aminokwasów*, a w 1999 r. – habilitację na podstawie pracy *Żywnienie pozajelitowe chorych z niewydolnością wątroby w okresie okołoperacyjnym*. W 2003 roku uzyskał specjalizację z transplantologii klinicznej, w 2007 – z chirurgii onkologicznej. W lipcu 2008 roku otrzymał tytuł profesora.

Przebieg pracy zawodowej

- 1979-1981 – staż podyplomowy i staż specjalizacyjny, Klinika Chirurgii Naczyń i Transplantologii Akademii Medycznej w Warszawie, kierownik – prof. dr hab. Jan Nielubowicz;
- 1981-1986 – staż specjalizacyjny, asystent, nauczyciel akademicki, Klinika Chirurgii Ogólnej i Chorób Wątroby AM w Warszawie, przełożony – prof. dr hab. Jerzy Szczerbań;
- 1986-1999 – starszy wykładowca, a następnie adiunkt, nauczyciel akademicki, Klinika Chirurgii Ogólnej i Chorób Wątroby AM w Warszawie, kierownicy kolejno – prof. dr hab. Jerzy Szczerbań, prof. dr hab. Andrzej Karwowski, prof. dr hab. Marek Krawczyk;
- od 1999 – adiunkt, doktor habilitowany, ordynator jednego z oddziałów Kliniki Chirurgii Ogólnej, Transplantacyjnej i Wątroby AM w Warszawie, przełożony – prof. dr hab. Marek Krawczyk;
- od 2005 – chirurg – konsultant w Instytucie Transplantologii AM w Warszawie.

Przebyte kursy i szkolenia

- 1982 – kurs mikrochirurgii i transplantologii doświadczalnej, Centrum Chirurgii Doświad-

czalnej i Transplantologii PAN, prof. dr hab. W.L. Olszewski;

- 1991 – I Podyplomowy Kurs Chirurgii Laparoskopowej, Klinika Chirurgii Ogólnej Uniwersytetu w Getyndze, prof. dr hab. G. Lepsien;
- 1993-1994 – résident étranger, stypendysta, Centre Hepato-Biliaire, Hôpital Paul Brousse, Villejuif, Université Paris XI, Francja (stypendium Fundacji Le Pont Neuf Mme B. Chirac i Asocjacji Lekarzy Polskiego Pochodzenia we Francji – AMOPF), prof. Henri Bismuth;
- 1994 – kurs i seminarium z wideochirurgii (laparoskopowa chirurgia przewodu pokarmowego i torakoskopia), stypendysta Fundacji Roberta Schumana, Institute of Telesurgery, IRCAD, Hôpital Civil, Strasbourg, Francja, prof. Jacques Mareseux; egzamin i akredytacja Société Française de Chirurgie Digestive, Europejski Instytut Telechirurgii, Strasbourg;
- 1996 – chirurg, attaché associé, stypendysta, Department of Visceral and Transplantation Surgery, Hôpital Hautepierre, Université Louis Pasteur, Strasbourg, Francja, prof. Daniel Jaeck, prof. Philippe Wolf; stypendium Uniwersytetu Ludwika Pasteura w Strasbourgu, Francja;
- 1999-2000 – wizyty w uniwersyteckich ośrodkach chirurgii i transplantacji wątroby we Francji (pobyty 1-2 tygodniowe): Paryż – Hôpital Beaujon – prof. Jacques Belghiti; Monako, Hôpital Princesse Grace – prof. Claude Huguet; Bordeaux, Hôpital St. André/Tripode – prof. Jean Saric; Rennes, Hôpital Pontchaillou – prof. Jean Champion i prof. Karim Boudjema;
- 2000 – pobyt w Klinice Transplantacji i Immunologii Uniwersytetu w Kioto, Japonia, prof. K. Tanaka;
- 2003 – staż w klinice transplantacyjnej Dumont – UCLA Department of Surgery, Division of Liver, Pancreas and Small Bowel Transplantation, University of California, Los Angeles, USA, prof. Ronald Busuttil.

Publikacje

Profesor Krzysztof Zieniewicz jest autorem:

- 121 prac oryginalnych (z czego 62 opublikował po złożeniu pracy habilitacyjnej);

- 51 prac (25 po habilitacji) w renomowanych czasopismach anglojęzycznych;
- 81 prac w formie streszczeń opublikowanych w czasopismach zagranicznych;
- 5 prac poglądowych (3 po habilitacji);
- 7 prac kazuistycznych (4 po habilitacji);
- 1 komentarza (po habilitacji);
- 27 rozdziałów w podręcznikach i monografiach (15 po habilitacji).

Publikował między innymi w następujących czasopismach:

- *Polskie Archiwum Medycyny Wewnętrznej, Polski Przegląd Chirurgiczny, Acta Endoscopica Polona, Ultrasonografia Polska, Nowotwory, Hepatologia Polska, Polski Tygodnik Lekarski, Videochirurgia, Medical Science Monitor, Annals of Transplantation, Surgical Endoscopy, British Journal of Surgery, Hepatogastroenterology, Transplant International, Liver Transplantation, Transplantation Proceedings.*

Łączny współczynnik oddziaływania IF za lata 1979-2007 wynosi: 135,245, z czego za artykuły 13,637, a za streszczenia 121,608.

Liczba cytowań za lata 1979-2007: 55.

Członkostwo w towarzystwach naukowych

Prof. dr hab. Krzysztof Zieniewicz jest członkiem polskich towarzystw naukowych, takich jak:

- Towarzystwo Chirurgów Polskich (członek Zarządu Głównego, Przewodniczący Komisji Rewizyjnej od 2005 r.);
- Polskie Towarzystwo Transplantacyjne (Sekretarz Generalny Zarządu Głównego 2003-2007);
- Polskie Towarzystwo Żywnienia Pozajelitowego i Dojelitowego (członek założyciel, członek zarządu do 2002 r.).

Wchodzi również w skład stowarzyszeń zagranicznych:

- International Hepato-Pancreato-Biliary Association;
- European Hepato-Pancreato-Biliary Association, członek Membership Committee;
- International Liver Transplantation Society; European Society for Organ Transplantation;
- European Liver and Intestinal Transplant Association;
- International Association of Surgeons & Gastroenterologists (and Oncologists), członek Consilium Directivum;
- French Association for Digestive Surgery;
- Compagnons Hepato-Biliaires;
- American Society of Transplant Surgeons.

Inne osiągnięcia organizacyjne

- Członek Komisji Ministerstwa Zdrowia ds. akredytacji ośrodków transplantacyjnych;
- Członek Zarządu Polskiej Unii Medycyny Transplantacyjnej;
- Członek-ekspert Komisji ds. Wyrobów Medycznych Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych Ministerstwa Zdrowia;
- Członek Rady Redakcyjnej *Postępy Żywnienia Klinicznego*;
- Co-Editor-in-Chief *Annals of Transplantation*;
- Prodzikan I Wydziału Lekarskiego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego;
- Członek Senatu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

Nagrody i wyróżnienia

- Prof. dr hab. Krzysztof Zieniewicz był wielokrotnie wyróżniany nagrodami naukowymi i dydaktycznymi:
- Jego Magnificencji Rektora Akademii Medycznej w Warszawie/Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego (w latach 1984-87, 1988-89; 1999; 2000; 2004; 2007; 2008).
- Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej (w latach 1986; 1994; 1996; 1997; 1998; 2003; 2004).
- W 1999 r. otrzymał nagrodę Komitetu Badań Naukowych (zespołową) za wprowadzenie do praktyki medycznej przeszczepu wątroby od dawcy rodzinnego, a także wyróżnienie od redakcji „Polskiego Przeglądu Chirurgicznego” za współautorstwo pracy *Wyniki przeszczepiania wątroby*.
- W tym samym roku został uhonorowany nagrodą Polskiego Towarzystwa Transplantacyjnego *PRO TRANSPLANTATIONIBUS FOVENDIS* za organizowanie ośrodka przeszczepiania wątroby, dokonanie dwudziestu ośmiu przeszczepień tego narządu z dobrymi wynikami klinicznymi, porównywalnymi z uzyskiwanymi w renomowanych ośrodkach transplantacyjnych.
- W 2008 r. otrzymał Odznakę Honorową „Za Zasługi dla Ochrony Zdrowia”.
- 14 listopada 2008 roku został uhonorowany Medalem im. Tytusa Chałubińskiego – w uznaniu wieloletniej pracy na rzecz rozwoju nauki, kształcenia nowych pokoleń lekarzy i pracy klinicznej.

Obrony prac doktorskich

I Wydział Lekarski

12 marca 2009 roku

godz. 9⁰⁰

lek. Agnieszka Bednarska „Zakażenie ludzkich makrofagów *in vitro* wirusem zapalenia wątroby typu C (HCV): analiza cech replikacji wirusa oraz modyfikacji funkcji komórki”

promotor: prof. dr hab. Marek Radkowski
recenzenci: prof. dr hab. Anna Boroń-Kaczmar-
ska
prof. dr hab. Maria Wąsik

godz. 10³⁰

mgr Radosław Izdebski „Oporność *Streptococcus pneumoniae* na β -laktamy i tetracykliny na tle struktury klonalnej tego drobnoustroju w Polsce”

promotor: doc. dr hab. Marek Gniadkowski
recenzenci: prof. dr hab. Anna Przondo-Mor-
darska
prof. dr hab. Grażyna Młynarczyk

godz. 12⁰⁰

lek. Beata Błaszczuk „Ocena różnych metod leczenia bólu pooperacyjnego na podstawie odpowiedzi stresowej i zmian wybranych parametrów homeostazy”

promotor: prof. dr hab. Ewa Mayzner-Zawadzka
recenzenci: prof. dr hab. Jerzy Wordliczek
prof. nadzw. dr hab. Andrzej Chmura

godz. 13³⁰

lek. Piotr Boguradzki „Odnowa układu odpornościowego po megachemioterapii i przeszczepieniu komórek krwiotwórczych”

promotor: prof. nadzw. dr hab. Jadwiga Dwi-
lewicz-Trojaczek
recenzenci: prof. dr hab. Maria Podolak-Dawi-
dzia
prof. dr hab. Maria Wąsik

26 marca 2009 roku

godz. 9⁰⁰

lek. Piotr Domagała „Przeszczepienie nerki pobranej od dawcy zmarłego o rozszerzonych kryteriach”

promotor: dr hab. Artur Kwiatkowski
recenzenci: dr hab. Zbigniew Włodarczyk
dr hab. Sławomir Nazarewski

godz. 10³⁰

mgr inż. Piotr Woźniak „Opracowanie produktu inżynierii tkankowej kości z wykorzystaniem ludzkich komórek osteogennych i materiałów poliuretanowych”

promotor: dr hab. Małgorzata Lewandowska-
Szumiół
recenzenci: prof. dr hab. Paweł Małydk
prof. dr hab. Jacek Malejczyk

II Wydział Lekarski

27 marca 2009 roku

godz. 12⁰⁰

lek. Izabela Janiec „Ocena wydolności fizycznej i jakości życia u dzieci z wypadaniem płatką zastawki dwudzielnej”

promotor: prof. nadzw. dr hab. Bożena Werner
recenzenci: prof. nadzw. dr hab. Artur Mamcarz
prof. dr hab. Waldemar Bobkowski
– UM w Poznaniu

Państwowa Komisja Akredytacyjna w służbie jakości kształcenia wyższego w Polsce

The State Accreditation Committee in the service of the higher education quality in Poland

mgr farm. Patrycja Klimek-Wierzbicka*

Katedra i Zakład Biochemii i Chemii Klinicznej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

*Ekspert studencki Państwowej Komisji Akredytacyjnej przy Zespole Kierunków Studiów Medycznych w latach 2006-2008

Streszczenie

Państwowa Komisja Akredytacyjna jest umocowaną ustawowo, niezależną instytucją szkolnictwa wyższego, działającą na rzecz doskonalenia jakości kształcenia w polskich uczelniach publicznych i niepublicznych. W niniejszej pracy przedstawiono prawne podstawy jej działalności, zadania oraz przebieg postępowania oceniającego, ze szczególnym uwzględnieniem roli ekspertów studenckich w ocenie jakości kształcenia. Praca zawiera również podsumowanie oceny jakości kształcenia w zakresie spraw studenckich w obrębie dwóch kierunków studiów: analityki medycznej i kosmetologii.

Słowa kluczowe: Państwowa Komisja Akredytacyjna, ocena jakości kształcenia, analityka medyczna, kosmetologia.

Abstract

The State Accreditation Committee is a legal, independent body working for the quality of public and non-public higher education in Poland. This article presents the legal basis of its activity, duties and the procedure of assessment with particular consideration of the student experts' role in the education quality assessment. The article contains also a summary of the education quality assessment in the field of students' affairs within two of the specializations: medical analytics and cosmetology.

Key words: The State Accreditation Committee, education quality assessment, medical analytics, cosmetology.

Wstęp

Akredytacja (z franc. *accréditer* – „upełnomocnić”) to postępowanie, w którym upoważ-

niona jednostka wydaje formalne potwierdzenie, iż oświadcza, że organizacja lub osoba są kompetentne do wykonywania określonych zadań. W odniesieniu do szkolnictwa wyższego dotyczy to postępowania, w wyniku którego uprawniony organ dokonuje oceny szeroko rozumianej jakości warunków kształcenia na określonym kierunku studiów w danej uczelni wyższej, określa, w jakim stopniu akredytowana jednostka spełnia wymagania stawiane przez przepisy prawne, w następstwie zaś stwierdza jej kompetencje do prowadzenia kształcenia na określonym kierunku studiów w ramach decyzji akredytacyjnej.

Istnienie struktur działających na rzecz jakości kształcenia podyktowane jest przepisami prawa polskiego oraz europejskiego. Zagadnienie *quality assurance* zajmuje szczególnie miejsce w Deklaracji Bolońskiej, w której mowa jest o współpracy europejskiej w zakresie zapewnienia jakości, z uwzględnieniem opracowania porównywalnych kryteriów i metodologii. W 2003 roku powołano *European Consortium for Accreditation* (ECA), którego misją jest działanie na rzecz uznawalności kwalifikacji w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego, z czym wiąże się uzyskanie wzajemnej uznawalności decyzji w zakresie oceny jakości kształcenia i przyznawania akredytacji. Na arenie międzynarodowej aktywnie działają również *European Association for Quality Assurance in Higher Education* (ENQA) oraz *Central and Eastern European Network of Quality Assurance Agencies in Higher Education* (CEEN), w pracach których uczestniczy Państwowa Komisja Akredytacyjna.

Państwowa Komisja Akredytacyjna – misja i zadania

Państwowa Komisja Akredytacyjna z siedzibą w Warszawie jest umocowaną ustawowo, niezależną instytucją szkolnictwa wyższego, działającą na rzecz doskonalenia jakości kształcenia w polskich

uczelniach publicznych i niepublicznych. Utworzona została z dniem 1 stycznia 2002 roku (na mocy ustawy z 20 lipca 2001 roku o zmianie ustawy o szkolnictwie wyższym, ustawy o wyższych szkołach zawodowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw). Komisja rozpoczęła 1 stycznia 2008 roku trzecią kadencję. Podstawę prawną jej działania stanowi obecnie ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 27 lipca 2005 roku.

Misją Państwowej Komisji Akredytacyjnej jest wspomaganie polskich uczelni w doskonaleniu standardów edukacyjnych oraz jakości kształcenia na miarę najlepszych wzorców europejskich i światowych. Dzięki współpracy z międzynarodowymi organizacjami zrzeszającymi komisje akredytacyjne PKA aktywnie uczestniczy we wdrażaniu założeń Procesu Bolońskiego do polskiego systemu szkolnictwa wyższego, a także w budowie Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego.

Do podstawowych zadań Państwowej Komisji Akredytacyjnej należy cykliczna ocena jakości kształcenia na wszystkich kierunkach studiów w polskich uczelniach w ramach kompetencji następujących zespołów kierunków studiów:

1. Zespołu Kierunków Studiów Humanistycznych,
2. Zespołu Kierunków Studiów Przyrodniczych,
3. Zespołu Kierunków Studiów Matematyczno-Fizyczno-Chemicznych,
4. Zespołu Kierunków Studiów Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych,
5. Zespołu Kierunków Studiów Medycznych,
6. Zespołu Kierunków Studiów Wychowania Fizycznego,
7. Zespołu Kierunków Studiów Technicznych,
8. Zespołu Kierunków Studiów Ekonomicznych,
9. Zespołu Kierunków Studiów Społecznych i Prawnych,
10. Zespołu Kierunków Studiów Artystycznych,
11. Zespołu Kierunków Studiów Wojskowych.

Istotny jest fakt, iż owej ocenie poddawana jest jakość kształcenia na określonym kierunku studiów i poziomie kształcenia, a więc nie jednostka organizacyjna lub uczelnia jako całość.

Do kierunków studiów pozostających w kompetencji Zespołu Kierunków Studiów Medycznych należą:

1. Analityka medyczna,
2. Farmacja,
3. Kierunek lekarski,
4. Kierunek lekarsko-dentystyczny,
5. Kosmetologia,
6. Pielęgniarstwo,

7. Położnictwo,
8. Zdrowie publiczne.

Warto podkreślić, iż nie wszystkie kierunki studiów znajdujące się w ofercie edukacyjnej uczelni medycznych podlegają ocenie przez Zespół Kierunków Studiów Medycznych PKA. Przykładem jest fizjoterapia, oceniana przez Zespół Kierunków Studiów Wychowania Fizycznego, czy też biotechnologia, pozostająca w kompetencji Zespołu Kierunków Studiów Przyrodniczych (w przypadku otrzymywania przez absolwenta tytułu licencjata lub magistra) bądź Zespołu Kierunków Studiów Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych (gdą absolwent uzyskuje tytuł inżyniera lub magistra inżyniera).

Członkowie PKA

Członkowie Państwowej Komisji Akredytacyjnej powoływani są przez ministra właściwego do spraw nauki i szkolnictwa wyższego spośród kandydatów posiadających co najmniej stopień naukowy doktora, zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy i zgłoszonych przez Radę Główną Szkolnictwa Wyższego, Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Konferencję Rektorów Zawodowych Szkół Polskich, Parlament Studentów RP, senaty uczelni oraz ogólnopolskie stowarzyszenia naukowe i organizacje pracownicze. Z mocy prawa członkiem PKA jest również przewodniczący Parlamentu Studentów RP.

Postępowanie oceniające – udział ekspertów studenckich

W ramach działalności poszczególnych zespołów kierunków studiów przeprowadzane są cykliczne wizytacje jednostek uczelni wyższych, prowadzących kształcenie na określonych kierunkach. Odbywają się one z udziałem oddelegowanego zespołu oceniającego. W skład zespołu liczącego 2-5 osób wchodzi członkowie PKA oraz wybrani eksperci – specjaliści w dziedzinach reprezentowanych przez oceniany kierunek studiów. Począwszy od drugiej kadencji PKA w postępowaniu oceniającym uczestniczą także powołani przez PSRP eksperci studenckcy, biorący udział w pracach wszystkich istniejących zespołów kierunków studiów. Ich rolą jest przedstawianie opinii, wniosków i zaleceń dotyczących spraw studenckich związanych z ocenianym kierunkiem studiów, w szczególności zaś przestrzegania praw studenta, działalności studenckiej (samorządowej, w ramach organizacji studenckich, sportowej, artystycznej, naukowej), udziału studentów w życiu uczelni, ich

aktywności w pracach organów kolegialnych oraz ich realnego wpływu na proces kształcenia w macierzystej uczelni. Eksperci studenci zwracają również szczególną uwagę na zgodność wewnętrznych aktów prawnych uczelni (regulaminu studiów, regulaminu świadczeń pomocy materialnej i in.) z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 27 lipca 2005 roku, a także stopień wdrożenia wewnętrznego systemu kontroli jakości kształcenia pod postacią procesu ankietyzacji. W kompetencji ekspertów studenckich leży również zagadnienie dostosowania oferty edukacyjnej do potrzeb i zainteresowań studentów, baza socjalna i sportowa uczelni, a także relacje studentów z otoczeniem akademickim.

Studenci delegowani przez Parlament Studentów RP do współpracy z Państwową Komisją Akredytacyjną stanowią zespół wyszkolonych ludzi poddanych 3-etapowemu procesowi rekrutacji, pozwalającemu na wyłonienie ekspertów dobrze przygotowanych pod względem merytorycznym oraz interpersonalnym, a także zaangażowanych w działalność samorządową.

Powołanie studentów na ekspertów PKA poszerzyło obszar zainteresowań Komisji, a także przyczyniło się do bardziej wnikliwej analizy spraw studenckich podczas przeprowadzanych wizytacji. Studenci zaangażowani w prace Parlamentu Studentów RP chętnie podejmują dyskusję na temat możliwości podniesienia jakości kształcenia oraz warunków studiowania w polskich uczelniach, co stworzyło doskonałą okazję do zacieśnienia współpracy pomiędzy kadrą akademicką a studentami – podstawowymi beneficjentami szkolnictwa wyższego.

Oceny Państwowej Komisji Akredytacyjnej i ich skutki

Ocenę jednostki kształcącej na danym kierunku studiów poprzedza przygotowanie przez nią tzw. raportu samooceny, w którym dokonuje się krótkiej prezentacji uczelni oraz wizytowanej jednostki. Po nadesłaniu go do Komisji powołany zostaje zespół oceniający, który na podstawie analizy raportu przedstawia uczelni plan wizytacji, uwzględniający m.in. spotkanie z władzami uczelni, osobami odpowiedzialnymi za dydaktykę, studentami poszczególnych lat studiów, przedstawicielami samorządu studenckiego, organizacji studenckich i kół naukowych, a także pracownikami administracyjnymi, a ponadto hospitację zajęć dydaktycznych, wizytację bazy dydaktycznej, socjalnej oraz bibliotek, zapoznanie się z dokumentacją dotyczącą

roku studiów, pracami dyplomowymi i teczkami osobowymi nauczycieli akademickich, studentów i absolwentów. Wizytacja Państwowej Komisji Akredytacyjnej trwa nie krócej niż 2 dni.

Na podstawie przeprowadzonej wizytacji zespół oceniający przygotowuje raport, w którym zamieszcza ocenę spełnienia przez wizytowaną jednostkę warunków niezbędnych do kształcenia na danym kierunku studiów, a także opinie i zalecenia. Uchwały w sprawie oceny jakości kształcenia podejmuje Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej, mając do dyspozycji następującą skalę ocen: wyróżniająca, pozytywna, warunkowa oraz negatywna. Dla jednostek, które w wyniku postępowania oceniającego uzyskały ocenę wyróżniającą bądź pozytywną, kolejną wizytację przeprowadza się po upływie 5 lat, przy czym okres ten może ulec skróceniu w przypadku zaistnienia ku temu przesłanek. Ocena warunkowa przyznawana jest jednostkom, w których stwierdzono uchybienia w zakresie określonych prawem wymagań, jednak ogólne warunki kształcenia stwarzają możliwość usunięcia niedociągnięć w czasie nie dłuższym niż rok.

W przypadku zaistnienia rażących uchybień, prowadzenia kształcenia na poziomie znacznie niższym od ustalonego minimum lub utworzenia kierunku niezgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, Prezydium PKA przyznaje ocenę negatywną, będącą dla ministra właściwego do spraw nauki i szkolnictwa wyższego podstawą do zawieszenia lub cofnięcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia.

Postępowanie oceniające Państwowej Komisji Akredytacyjnej przeprowadzane jest tylko w odniesieniu do tych jednostek, które zamknęły przynajmniej jeden cykl kształcenia w ramach wizytowanego kierunku studiów, tj. wypuściły przynajmniej jeden rocznik absolwentów.

Oprócz opinii dotyczących spełnienia określonych przepisami prawnymi warunków prowadzenia studiów wyższych w istniejących już uczelniach, Państwowa Komisja Akredytacyjna przedstawia ministrowi właściwemu do spraw nauki i szkolnictwa wyższego opinie na temat utworzenia uczelni, przyznania uczelni uprawnienia do prowadzenia studiów wyższych w ramach określonych kierunków i/lub makrokierunku, utworzenia przez daną uczelnię zamiejscowego ośrodka dydaktycznego, a także utworzenia przez uczelnię zagraniczną uczelni z siedzibą na obszarze RP.

Poddanie się ocenie przez Państwową Komisję Akredytacyjną, w przeciwieństwie do oceny dokonywanej przez komisje środowiskowe (tj. dla uczelni medycznych Komisja Akredytacyjna

Uczelni Medycznych, KAUM), jest obligatoryjne dla wszystkich uczelni, o których mowa w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 27 lipca 2005 roku.

Analityka Medyczna – podsumowanie oceny jakości kształcenia w zakresie spraw studenckich

Do roku 2008 Państwowa Komisja Akredytacyjna przeprowadziła wizytacje wszystkich jednostek prowadzących kształcenie na kierunku studiów analityka medyczna (10 jednostek organizacyjnych w uczelniach publicznych). Wszystkie jednostki otrzymały ocenę pozytywną. Na podstawie wizytacji Oddziału Medycyny Laboratoryjnej Wydziału Farmaceutycznego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi (maj 2006 r.) oraz Oddziału Analityki Medycznej Wydziału Farmaceutycznego Akademii Medycznej we Wrocławiu (listopad 2006 r.) z udziałem autorki artykułu stwierdzono duże zainteresowanie młodzieży studiowanym kierunkiem, a w przypadku studentów studiów I stopnia chęć kontynuowania kształcenia na studiach II stopnia, którą deklarowało 100% osób uczestniczących w spotkaniu z zespołem oceniającym. Studenci obydwu uczelni, a także kadra dydaktyczna wyrazili opinię, według której studia na kierunku analityka medyczna powinny być prowadzone tylko w systemie jednostopniowym (jednolite studia magisterskie). Postulat ten spotkał się ze zrozumieniem Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego – w 2006 roku opublikowane zostało rozporządzenie określające studia na kierunku analityka medyczna jako jednostopniowe (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 czerwca 2006 r. w sprawie nazw kierunków studiów), zaś w 2007 roku weszły w życie nowe standardy nauczania na kierunku analityka medyczna, w których mowa jest o co najmniej 10-semesteralnym toku studiów (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki). Studenci pozytywnie wypowiadali się na temat warunków studiowania na kierunku analityka medyczna. Uwagę zwracają duże nadzieje studentów oraz kadry nauczającej dotyczące perspektyw pracy dla absolwentów analityki medycznej, zarówno w kraju, jak i za granicą. W uczelniach dużą wagę przykładają do nauczania języków obcych. Obydwie uczelnie oferują zajęcia z języków: angielskiego, niemieckiego,

francuskiego i rosyjskiego, przy czym szczególna uwaga poświęcona jest słownictwu fachowemu. Studenci analityki medycznej zwrócili uwagę na fakt, że w ich opinii niejednokrotnie traktowani są przez kadre nauczającą gorzej od studentów innych kierunków studiów medycznych – w szczególności kierunku lekarskiego.

Dobłą stroną uczelni jest wychodzenie na przeciw potrzebom studentów szczególnie uzdolnionych lub wymagających z innych powodów indywidualnego podejścia do kwestii ustalania programu studiów, sposobu i terminów zaliczania egzaminów i in. W uczelniach realizuje się Indywidualny Tok Studiów (Łódź, Wrocław), Ułatwiony Tok Studiów (Łódź), Indywidualny Program Studiów (Wrocław) oraz Indywidualny Rozkład Zajęć (Wrocław). We Wrocławiu na jednym z przedmiotów wprowadzono dodatkowo tzw. karty zaliczeń, umożliwiające nieobecnemu na zajęciach studentowi odpracowanie ich z inną grupą.

Dużym problemem uczelni jest natomiast niski standard obiektów dydaktycznych oraz braki aparaturowe. Lepsza sytuacja dotyczy zajęć odbywanych w jednostkach szpitalnych lub klinikach, wyposażonych w nowoczesną aparaturę. Nie bez znaczenia dla studentów jest również niewystarczający dostęp do sieci Internet oraz standard akademików. Ich sytuacja we Wrocławiu przedstawia się lepiej niż w Łodzi – studenci mają do dyspozycji odświeżone pokoje, gniazdka internetowe w każdym pokoju, a także nowe meble. W akademikach panują dobre warunki sanitarne. Na uwagę zasługuje również bardzo dobrze rozwinięta baza rekreacyjno-sportowa Akademii Medycznej we Wrocławiu, co sprawia, że znaczna większość studentów zaangażowana jest w różnego rodzaju aktywności Akademickiego Związku Sportowego działającego przy macierzystej uczelni.

We wszystkich wizytowanych jednostkach poważnym problemem jest brak wewnętrznego systemu zapewnienia wysokiej jakości kształcenia. Jednym z jego elementów powinna być systematyczna ankietyzacja, przeprowadzana wśród studentów i dotycząca wszystkich przedmiotów, a także kadry nauczającej. Wyniki ankietyzacji powinny być udostępniane studentom, a przynajmniej przedstawicielom samorządu studenckiego w celu umożliwienia im realnego wpływu na proces doskonalenia jakości kształcenia w macierzystej uczelni.

Na podstawie przeprowadzonych wizytacji można wysnuć wniosek, iż wciąż znacznym problemem jest sposób prowadzenia niektórych zajęć – ich podawcza forma, brak interaktywnego udziału studenta w zajęciach, a także stosowane formy

przekazu informacji (stare foliogramy, sporadyczne wykorzystywanie rzutników multimedialnych) pozostawiają wiele do życzenia. W przypadku wybranych zajęć odnotowano ponadto zbyt dużą liczebność grup studenckich, co w znacznym stopniu utrudnia proces dydaktyczny. Należy także zwrócić uwagę na konieczność dostosowania oferty przedmiotów fakultatywnych do potrzeb i zainteresowań studentów. Niejednokrotnie treści omawiane na przedmiotach fakultatywnych pokrywają się z programem realizowanym w ramach przedmiotów obligatoryjnych. Nie można również pominąć braku współpracy międzynarodowej wizytowanych jednostek – studenci kierunku analityka medyczna nie mają możliwości uczestnictwa w programie Socrates-Erasmus ani też w żadnej innej formie wymiany studenckiej.

Działalność samorządu studenckiego obu uczelni prezentuje się zadowalająco – aktywność studentów AM we Wrocławiu pod względem podejmowanych inicjatyw, a także udziału w pracach PSRP można nawet określić jako wyróżniającą, przy czym studenci analityki medycznej stanowią nikły procent składu przedstawicielstwa samorządu. Na uwagę zasługuje także duża liczba kół naukowych, w pracach których uczestniczą studenci analityki medycznej wrocławskiej AM. Nie można pominąć faktu, że studenci ci w 2004 r. powołali do życia Forum Dolnośląskie Analityków – organizację zrzeszającą środowisko młodych i aktywnych analityków, współpracującą z Krajową Izbą Diagnostów Laboratoryjnych oraz Polskim Towarzystwem Diagnostów Laboratoryjnych. Jedną z ich inicjatyw jest przeprowadzany każdego roku Konkurs Prac Magisterskich Analityki Medycznej.

Zdaniem zespołu oceniającego władze uczelni oraz sami studenci powinni skupić większą uwagę na kwestii udziału studentów w pracach organów kolegialnych uczelni oraz bieżącym dostosowywaniu wewnętrznych aktów prawnych uczelni (regulaminu studiów, regulaminu świadczeń pomocy materialnej, regulaminu samorządu studenckiego i in.) do wymogów zmieniających się ustaw i rozporządzeń – w drugim kwartale 2006 roku zastany stan rzeczy nie zawsze odpowiadał wymogom ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 27 lipca 2005 roku.

Kosmetologia – podsumowanie oceny jakości kształcenia w zakresie spraw studenckich

Studia na kierunku kosmetologia prowadzone są zarówno przez uczelnie publiczne, jak i niepubliczne. Do roku 2008 nie przeprowadzono wizyta-

cji wszystkich jednostek prowadzących kształcenie na tym kierunku studiów. Wizytacje, które miały miejsce z udziałem autorki artykułu w Wyższej Szkole Fizjoterapii we Wrocławiu (kwiecień 2007 r.), Małopolskiej Wyższej Szkole Zawodowej w Krakowie (maj 2007 r.) oraz Wyższej Szkole Zawodowej Pielęgnacji Zdrowia i Urody w Poznaniu (listopad 2007 r.), pozwoliły stwierdzić, że studenci są zadowoleni z warunków studiowania kosmetologii w macierzystych uczelniach. Zwracają uwagę na duże możliwości zatrudnienia w Polsce, jak i poza granicami kraju. W skorzystaniu z ofert zagranicznych pracodawców pomaga fakt, iż uczelnia krakowska oraz wrocławska umożliwiają studentom odbywanie wakacyjnych praktyk zawodowych za granicą. Szczególnie dobrze na temat macierzystej uczelni wypowiadali się studenci uczelni wrocławskiej, zwracając uwagę na jej rozpoznawalność, renomę oraz brak jakichkolwiek trudności ze znalezieniem pracy.

Studenci wizytowanych uczelni chwalili dostęp do informacji – w Poznaniu uruchomiono internetowy system „Dziekanat”, stanowiący ważne źródło informacji dla studentów. Uczelnie powinny natomiast podjąć starania o opracowanie informatorów dla studentów poszczególnych lat studiów oraz zwiększenie na terenie obiektów dydaktycznych liczby stanowisk komputerowych z dostępem do sieci Internet.

W przypadku uczelni poznańskiej oraz wrocławskiej zwraca uwagę fakt, iż władzom uczelni udało się zapewnić bliskość obiektów dydaktycznych względem siebie, co w znacznym stopniu ułatwia studentom przemieszczanie się pomiędzy zajęciami i znajduje uznanie w ich oczach. Pewnym mankamentem w odniesieniu do wszystkich wizytowanych jednostek jest brak własnych akademików, co nie dziwi z uwagi na mniejszą niż w uczelniach publicznych liczbę studentów oraz niezbyt długi okres funkcjonowania tych uczelni, jednak z uwagi na stale poszerzającą się ofertę edukacyjną oraz wzrost liczby studentów warto wziąć tę kwestię pod uwagę podczas planowania kolejnych inwestycji.

Podobnie jak w przypadku wizytowanych jednostek kształcących przyszłych diagnostów laboratoryjnych, w uczelniach prowadzących studia na kierunku kosmetologia mankamentem był brak wewnętrznych struktur stojących na straży jakości kształcenia. Wizytowane jednostki nie wprowadziły systematycznej ankietyzacji, a wyniki przeprowadzanych doraźnie ankiet nie były dyskutowane z przedstawicielami studentów. Jak w wielu innych uczelniach, dopracowania wymagają strony internetowe jednostek, które stanowić powinny

wizytówkę uczelni oraz być ważnym źródłem zaktualizowanych informacji dla studentów.

Zarówno uczelnia wrocławska, krakowska, jak i poznańska w regulaminach studiów wprowadziły zapisy na temat Indywidualnej Organizacji Studiów (Wrocław, Kraków, Poznań), Indywidualnego Toka Studiów (Kraków) oraz Indywidualnego Programu Studiów (Wrocław, Poznań). W uczelni poznańskiej podjęto próby zainicjowania zagranicznej wymiany studenckiej, jednak za wyjątkiem tej inicjatywy żadna wizytowana jednostka nie rozwinęła do tej pory współpracy międzynarodowej, w którą zaangażowani byłiby studenci.

Zarówno kadra nauczająca, jak i sami studenci zwracali uwagę na fakt, iż płynne standardy nauczania na kierunku kosmetologia powodują duże różnice programowe pomiędzy uczelniami, a także stwarzają trudności we właściwym planowaniu treści programowych oraz sposobu realizacji zajęć dydaktycznych. Przyczyniają się także do lekceważenia tego kierunku studiów przez przedstawicieli innych zawodów medycznych.

Za niepokojący uznano wymóg uiszczania przez studentów opłat za wszystkie egzaminy oraz zaliczenia odbywane w trybie poprawkowym w jednej z uczelni.

Sporym problemem, z którym borykają się uczelnie, jest właściwe dostosowanie oferty przedmiotów fakultatywnych do potrzeb studentów oraz rynku pracy. Mankamentem jest również brak zajęć praktycznych z dermatologii, prowadzonych na oddziałach klinik bądź szpitali, podczas których studenci mogliby nabywać praktyczne umiejętności różnicowania najczęściej spotykanych chorób skórnych – zwłaszcza tych, które wymagają konsultacji lekarskiej, a z którymi pacjenci zgłaszają się nierzadko do kosmetyczki lub kosmetologa.

Zdecydowana większość studentów wizytowanych uczelni wyraziła chęć kontynuowania kształcenia na poziomie magisterskim, jednak w opinii członków zespołów oceniających zbyt mały nacisk na przedmioty podstawowe, bardzo słabe wyposażenie laboratoriów (zwłaszcza chemicznych), a także mała aktywność naukowa studentów (całkowity brak lub nikła aktywność kół naukowych) oraz ilości zajęć praktycznych z większości przedmiotów (w szczególności z przedmiotów niezawodowych) powodować mogą trudności na ewentualnych studiach II stopnia. W związku z faktem, iż wiele z uczelni niepublicznych kształcących przyszłych kosmologów powstała na bazie dawnych szkół policealnych dla kosmetyczek (korzystają one zarówno z pomieszczeń, jak i sprzętu, a zajęcia z przedmiotów zawodowych prowadzone są częściowo przez kadrę zatrudnianą wcześniej w szkołach policeal-

nych), zdaniem studentów zapewniają one dobre przygotowanie do pracy w gabinetach kosmetycznych, nie stwarzają jednak podstaw do znalezienia zatrudnienia w zakładach produkcyjnych i in.

W przypadku wizytowanych uczelni zauważono bardzo duże zróżnicowanie pod względem aktywności studenckich organów przedstawicielskich. Najlepiej oceniono działalność samorządu studenckiego w uczelni wrocławskiej, zwłaszcza zważywszy na jego stosunkowo krótki okres funkcjonowania. Zazwyczaj w przypadku wizytowanych jednostek kształcących przyszłych kosmologów spotykano się ze słabą organizacją struktur samorządowych, brakiem regulaminów ich działalności oraz nikłą świadomością studentów na temat inicjatyw podejmowanych przez członków organów przedstawicielskich. Jednym ze skutków takiego stanu rzeczy okazywała się być słaba integracja studentów oraz ich małe zainteresowanie sprawami uczelni. Wizytowane jednostki powinny również zwrócić uwagę na dostosowanie wewnętrznych przepisów prawnych, a także składu organów kolegialnych uczelni do wymogów stawianych przez ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 27 lipca 2005 roku (co najmniej 20% udział studentów w składzie tych organów).

Podsumowanie dotychczasowej działalności PKA

Prace Państwowej Komisji Akredytacyjnej na przestrzeni minionych dwóch kadencji wydają się być dobrze oceniane przez środowisko akademickie. Przeprowadzono wizytacje 100 kierunków studiów spośród 118 istniejących. W wyniku postępowania oceniającego sformułowano wnioski i zalecenia, które w większości przypadków pozwoliły na wyeliminowanie zaistniałych uchybień oraz poprawę jakości kształcenia w wizytowanych uczelniach. Dzięki interwencji PKA zawieszono bądź cofnięto uprawnienia do prowadzenia kształcenia w 1 na 30 ocenianych jednostek, w których stwierdzono rażące uchybienia, zaś w stosunku do tych najlepszych zastosowano ocenę wyróżniającą, stanowiącą prestiżową wizytówkę uczelni. W związku z powołaniem ekspertów studenckich zwrócono większą uwagę na relacje studentów z otoczeniem akademickim, ich udział w życiu uczelni, a także propagowanie idei samorządności oraz ruchu studenckiego.

W rezultacie wizytacji przeprowadzonych z udziałem studentów dla wybranych kierunków studiów medycznych w latach 2005-2008, w odniesieniu do spraw studenckich zaobserwowano, iż dotychczas tylko nieznaczna część uczelni wpro-

wadziła na stałe ankietyzację, będącą kluczowym elementem systemu kontroli jakości kształcenia. Studenci wielu uczelni borykają się ponadto ze słabym dostępem do sieci Internet na terenie obiektów uczelnianych, a także słabą ofertą przedmiotów fakultatywnych. Konieczne jest również zwrócenie większej uwagi na dostosowanie wewnętrznych przepisów prawnych uczelni do wymogów ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 27 lipca 2005 roku, a także zainteresowanie studentów sprawami macierzystej uczelni, w czym strategiczną rolę powinien pełnić samorząd studentów. Pozytywny jest z kolei fakt, iż studenci kierunków studiów medycznych optymistycznie zapatrują się na możliwości rozwoju zawodowego w Polsce. Studia medyczne nie tracą na atrakcyjności wśród młodzieży. W odniesieniu do kierunków studiów dwustopniowych zaobserwowano, iż zdecydowana większość studentów po uzyskaniu tytułu licencjata zamierza kontynuować naukę na studiach drugiego stopnia (uzupełniających magisterskich).

Mimo początkowych obaw, w miarę wzrostu liczby wizytowanych jednostek zespoły oceniające PKA zaczęły być postrzegane nie jako organ kontrolujący, lecz jako obiektywny partner do dialogu na temat poprawy jakości kształcenia w polskim systemie szkolnictwa wyższego. Zalecenia PKA wielokrotnie przyczyniły się do wzrostu inwestycji

uczelnia na cele dydaktyczne i naukowe, za czym poszła poprawa warunków studiowania.

Działalność Państwowej Komisji Akredytacyjnej, aktywnie uczestniczącej w pracach międzynarodowych środowisk akredytacyjnych, przy pełnym zaangażowaniu władz uczelni, ich pracowników i studentów, przyczynić się może do znaczącego wzrostu konkurencyjności polskich uczelni na tle oferty edukacyjnej innych krajów Unii Europejskiej i całego świata.

Piśmiennictwo

1. Ustawa z dnia 20 lipca 2001 r. o zmianie ustawy o szkolnictwie wyższym, ustawy o wyższych szkołach zawodowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. 2001 nr 85 poz. 924)
2. Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. 2005 nr 164 poz. 1365)
3. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 czerwca 2006 r. w sprawie nazw kierunków studiów (Dz. U. Nr 121, poz. 838)
4. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz. U. Nr 164, poz. 1166)
5. Internet: www.pka.edu.pl

Zakład Żywienia Człowieka
Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

zaprasza na

I Warszawskie Dni Nauki o Żywieniu Człowieka

które odbędą się

22 kwietnia 2009 roku

w Centrum Dydaktycznym

Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

Konferencja została objęta honorowym patronatem

**Jego Magnificencji Rektora
prof. dr hab. Marka Krawczyka**

Gościem Międzynarodowego Salonu „Perspektyw” był Rektor prof. Marek Krawczyk, który również zachęcał do studiowania na naszej Uczelni

Jeśli studiować, to tylko na WUM!

Promocja uczelni – kreowanie jej wizerunku, zwiększanie atrakcyjności i konkurencyjności na rynku edukacyjnym – jest dziś prawdziwym wyzwaniem. W marcu Warszawski Uniwersytet Medyczny zaprezentował swoje atuty kandydatom na studia podczas XI Międzynarodowego Salonu Edukacyjnego „Perspektywy 2009” i Dnia Otwartego Uczelni.

W dniach 5-7 marca w warszawskiej Hali EXPO odbyła się największa impreza edukacyjna w stolicy – XI Międzynarodowy Salon Edukacyjny „Perspektywy”. W ciągu trzech dni stoiska z ofertą szkół ponadgimnazjalnych i wyższych odwiedziło ponad 50 tysięcy osób. Drugi dzień targów poświęcono na prezentację oferty 150 szkół wyższych – znalazła się wśród nich także nasza Uczelnia.

Ofertę edukacyjną WUM podczas spotkania z kandydatami szczegółowo omówili prof. Marek Kulus – Prorektor ds. Dydaktyczno-Wychowawczych, dr Henryk Rebandel – Sekretarz Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej i mgr Ja-

kub Sokolnicki – kierownik Biura Karier. Na stoisku Uczelni zwiedzający mogli uzyskać również informacje o zasadach rekrutacji, warunkach studiowania i ciekawym życiu studenckim medyków.

Miłą niespodzianką był udział w targach Rektora prof. Marka Krawczyka, który uczestniczył w VI Debacie Prezydencko-Rektorskiej „Maturzyści – Studentami”, odwiedził także uczelniane stoisko.

Jego Magnificencja uczestniczył również w Dniu Otwartym

na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym 28 marca. Podczas spotkania z kandydatami na studia zachęcał młodych ludzi do kształcenia się na naszej Uczelni, która może się pochwalić dwustuletnią tradycją.

Zasady rekrutacji zaprezentował kandydatom dr Henryk Rebandel, a walory poszczególnych wydziałów i kierunków omówili przedstawiciele ich władz i kadry naukowej.

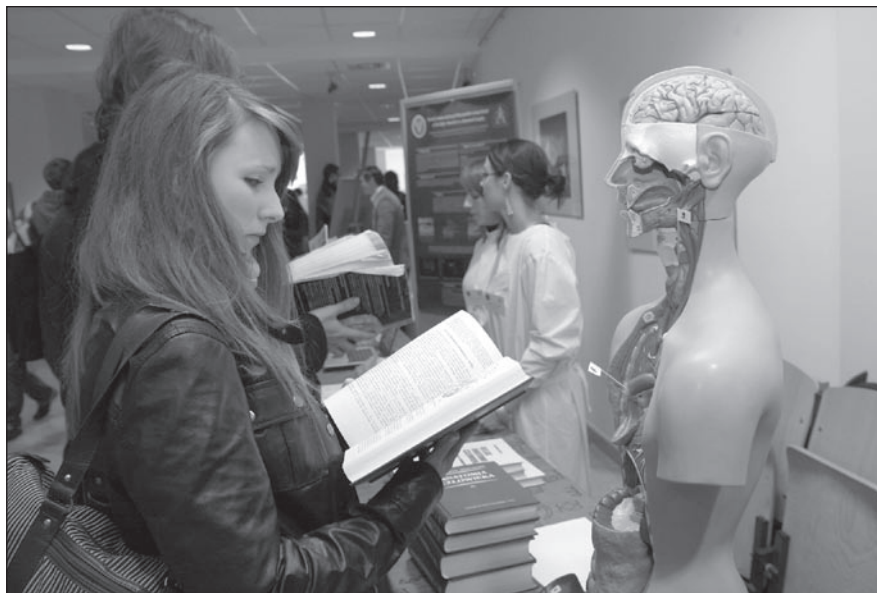
Wiele pracy w przyciągnięciu uwagi młodszych kolegów włożyli również aktualni studenci, którzy przygotowali stoiska z ofertą naukową Uczelni i sugestywnie zachęcali do przyłączenia się do ich grona.

Karolina Gwarek
Redakcja „MDW”

Rektorzy odwiedzili naszą Uczelnię

W czwartek 12 marca 2009 roku w naszej Uczelni odbyło się robocze spotkanie Konferencji Rektorów Uczelni Medycznych.

Posiedzenie służyło wypracowaniu stanowiska wobec Mi-

Studenci WUM różnymi sposobami przyciągali uwagę młodszych kolegów...

Nam najbardziej podobały się prezentacje w wykonaniu studentów ratownictwa medycznego

nisterstwa Zdrowia, w związku z nieuzyskaniem przez uczelnie medyczne dotacji na dydaktykę za 2008 rok w pełnej wysokości, objętej decyzją Ministerstwa Zdrowia.

Źródło: BliP

Otwarto Ośrodek Implantów Ślimakowych w Szpitalu przy Banacha

W poniedziałek 23 marca w Klinice Otolaryngologii Szpitala przy ul. Banacha otwarto Ośrodek Implantów Ślimakowych. W spotkaniu, które poprowadził kierownik Kliniki prof. Kazimierz Niemczyk, uczestniczyli m.in. Rektor naszej Uczelni prof. Marek Krawczyk, Dziekan I Wydziału Lekarskiego prof. Mirosław Wielgoś i Dyrektor Szpitala mgr Marzena Pelszyńska.

W Klinice Otolaryngologii WUM wykonuje się co roku około 70 operacji wszczepienia implantów ślimakowych. Najmłodszy pacjent, u którego przeprowadzono taki zabieg, ma 8 miesięcy, a najstarszy 74 lata. Dzięki nowo powstałemu ośrodkowi działalność tę można będzie prowadzić

w szerszej skali i na najnowocześniejszym poziomie.

W placówce będą przeprowadzane procedury wszczepiania implantów ślimakowych i pniowych, badania elektrofizjologiczne pacjentów z implantami w tzw. kabinie ciszy oraz rehabilitacja logopedyczna. Jak twierdzą specjaliści, leczenie głuchoty tymi metodami daje najlepsze efekty.

*Oprac. Karolina Gwarek
Źródło: BliP*

Kierownik Kliniki Otolaryngologii prof. Kazimierz Niemczyk z małą pacjentką – przykład dziewczynki pokazuje, że dziecko z wszczepionym implantem może funkcjonować tak, jak jego całkiem zdrowi rówieśnicy

Webkioski – bezpłatny dostęp do Internetu dla pracowników i studentów WUM

Od 6 marca studenci i pracownicy naszej Uczelni mogą korzystać z webkiosków – wolno stojących stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu, ulokowanych w Rektoracie i Centrum Dydaktycznym Uczelni.

Na terenie WUM znajdują się aktualnie trzy webkioski – na parterze Rektoratu oraz na parterze i I piętrze Centrum Dydaktycznego. Ich liczba ma się jednak jeszcze zwiększyć.

Do webkiosku należy się zalogować na swoje konto domenowe, czyli za pomocą loginu i hasła ustawionych w Centralnym Systemie Autoryzacji. W przypadku studentów loginem jest numer albumu poprzedzony literką „s”, a hasłem startowym numer wydrukowany na odwrotnej stronie Elektronicznej Legitymacji Studenckiej pod kodem kreskowym, pisany bez spacji. Pracownicy logują się do webkiosków jak do

komputerów podłączonych do domeny.

Użytkownicy webkiosku mogą korzystać z Internetu i Intranetu WUM, a także drukować z pendrive'ów dokumenty na drukarkach Systemu Centralnego Wydruku. Ponadto pracownicy mają dostęp do swoich dysków sieciowych – prywatnych i działowych, a studenci do globalnego dysku „Studenci”. Ze względów bezpieczeństwa brak natomiast możliwości instalacji własnego oprogramowania.

Źródło: IT WUM

Movies & Medicine kolejna odsłona projektu

19 lutego 2009 r. odbyło się kolejne spotkanie w ramach projektu „Movies & Medicine”. Tym razem obejrzelśmy film „Olej Lorenza” w reżyserii George’a Millera. Przed seansem wykład wygłosiła prof. dr hab. Anna Tyłki-Szymańska z Kliniki Chorób Metabolicznych, Endokrynologii i Diabetologii Centrum Zdrowia Dziecka. Pani profesor zaznajomiła nas z tematyką chorób peroksysomalnych, największy nacisk kładąc na problem adrenoleukodystrofii sprzężonej z chromosomem X (X-ALD).

„Olej Lorenza” jest filmem opartym na faktach, ukazującym wstrząsającą historię walki rodziców o życie syna, Lorenza, chore-

go na X-ALD. Wobec bezradności współczesnej medycyny zdeterminowani rodzice, niemający wykształcenia medycznego, podjęli decyzję o poszukiwaniu skutecznego leczenia na własną rękę. Po przewertowaniu wielu książek z zakresu neurologii, biochemii oraz fizjologii udało im się stworzyć lek hamujący postęp choroby – tytułowy Olej Lorenza.

Warto pokreślić fakt, że w filmie ukazano niezwykle inspirującą postawę rodziców w poszukiwaniu skutecznej terapii dla syna. Mimo braku perspektyw na znalezienie środka, który przynajmniej hamowałby rozwój choroby, nie zabrakło im energii do walki. Dzięki niezwykłej determinacji Michaeli i Augusto Odone wynaleziony przez nich „Olej Lorenza” jest obecnie wykorzystywany w leczeniu X-ALD, zaś celem założonej przez nich fundacji „Myelin Project” jest finansowanie badań nad remielinizacją.

Wskutek tego, że seans został poprzedzony prezentacją na temat adrenoleukodystrofii sprzężonej z chromosomem X, mieliśmy szansę krytycznej pod względem medycznym oceny obrazu. Okazuje się, że pomimo oparcia scenariusza filmu na autentycznej historii Lorenza Odone nie każdy fakt w nim ukazany miał uzasadnienie medyczne. Mimo to jestem przekonany, że film ten przyczynił się do zrozumienia przez nas problemu X-ALD, a dzięki pytaniom, na które odpowiedziała Profesor Tyłki-Szymańska, wyjaśniły się wszelkie wątpliwości dotyczące rzetelności ukazanych w nim faktów.

*Michał Wronowski
EMSA Warszawa*

Irena Eris z wizytą w naszej Uczelni!

W sobotę 14 marca ponad 100 studentek WUM wzięło

udział w warsztatach autoprezentacji i kreowania wizerunku „Moda na sukces”. Gościem honorowym spotkania była dr Irena Eris, absolwentka Wydziału Farmaceutycznego naszej Uczelni, a zarazem właścicielka jednej z największych firm kosmetycznych w Polsce.

Dr Irena Eris opowiedziała studentkom o swojej drodze do sukcesu, podała również prostą receptę na to, jak kreować marzenia, aby z całą pewnością je spełnić: w 90% zależy to od ciężkiej pracy, a zaledwie w 10 – od uśmiechu losu. O aktywnej pracy nad swoją karierą mówiła także Joanna Gotlib z Zakładu Dydaktyki i Efektów Kształcenia WUM, która zachęcała młode adeptki medycyny i farmacji do kontynuowania nauki na studiach doktoranckich.

Po uczcie dla ducha przyszła pora na przyjemności dla ciała – dziewczyny poznały tajniki wizażu. O sztuce make-upu opowiedziała Izabela Adamczewska – specjalistka w zakresie kreowania wizerunku, a o właściwym doborze stroju na każdą okazję – Jolanta Pełka z Institute of Image Management. Praktyczny pokaz technik makijażu zaprezentowały studentkom przedstawicielki znanych firm kosmetycznych, a pokaz mody – nieco nietypowej, bo medycznej – przygotowała firma Medora. Modelkami były oczywiście najpiękniejsze dziewczęta z WUM.

Na zakończenie spotkania odbyły się warsztaty asertywności i prezentacji, które poprowadzili psychologowie. Niespodzianką dla uczestniczek były upominki kosmetyczne i bezpłatne wejściówki na „Babski Wieczór” w Domu Medyka – „Ladies Night”.

Karolina Gwarek

Źródło zdjęć na str. 17, 29, 32 - www.sxc.hu